Ե· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1221 ՈՒՐԲԱԹ 29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1888 (Ն· Տ·) 10 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1888 28 ՀԷՄԱՁԻՒ, ԻՎՎԷԼ 1305

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂԿԵԼ,
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده‌سی
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ՌԱԿԻԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	160
» »	Վեցամսեայ	»	80
» »	Եռամսեայ	»	40
Գաւառաց »	Եւ արեւելեան թղթատարով տարեկան	»	240
Գաւառաց համար եւ արեւելեան թղթատարով վեցամսեայ		»	120
Օտար երկիրներ, տարեկան		Ֆրանք	56
» »	վեցամսեայ	»	28

Դուրս ղրկուած լրագրոյց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է թղթակցութեանս ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ լսուիլ.

Կ· ՊՈԼԻՍ, 29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1888

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(ՓԵՏՐ. ԿԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 6 ՓԵՏՐ.)

ԵՒՐՈՊԵԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

ԱՒՍՏՐԵԻԳԵՐՄԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐ·—ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՊԻԶՄԱՐԲ ԻՇԽԱՆԻ·—ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆԻՆ ՌՈՒՍԻՈՅ·—ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ԹԷ ՊԱՏԵՐԱԶՄ·

Հռոմ, 5 փետր.

Աւստրիւգերման դաշնագրոյն հրատարակումէն ի վեր, իտալիգերման դաշնագրին տրամադրութեանց վրայ գաղտնիք չի պահուիր այլեւս· Կ'ըսուի թէ իտալիգերման դաշնագիրն աւստրիգերման դաշնագրոյն շարունակութիւնն է, որով Գերմանիոյ արեւմտեան (ֆրանսական) սահմանագլխին ամրոցութիւնն և անվթարութիւնը կ'երաշխաւորուի· Բայց Իտալիա և Գերմանիա չեն պարտաւորուիր՝ Ֆրանսայի կողմէ յարձակման մը պահուն՝ իրենց բոլոր զօրութեամբ օժանդակելու յարձակում կրող Տէրութեան· եթէ Գերմանիա յարձակում կրէ Ֆրանսայի կողմէ, Իտալիա պարտաւոր է 300,000 զօրք հաւաքել Ֆրանսայի Ալպեան սահմանաց վրայ, և եթէ Իտալիա յարձակում կրէ, Գերմանիա 300,000 զօրք պիտի համախմբէ Ֆրանսայի արեւմտեան սահմանաց վրայ· Իտալիգերման դաշնագիրը կը վերաբերի միայն Ֆրանսայի կողմէ յարձակման մը պատահանութեան· եթէ ուրիշ Տէրութիւն մը (Ռուսիա) յարձակի Գերմանիոյ կամ Իտալիոյ վրայ, դաշնակից Տէրութիւնը պիտի չսատանայ բարեկամական չէզոքութեամբ· իսկ եթէ Ֆրանսա առի թէն օգուտ քաղէ, դաշնագիրն ի կիր պիտի առնուի ճիշդ այնպէս իբր թէ Ֆրանսա Նախայարձակ եղած լինէր· Իտալիգերման դաշնագիրն ևս յօդուած մը կը պարունակէ որ դաշնագրոյն լրկ պաշտպանողական լինելը կը հաստատէ·

Վիեննա, 5 փետր.

Երէկ իրիկուն Աւստրիոյ-Հունգարիոյ գահաժառանգ Ռուտոլֆ Իշխան պարահանդէսի մը ներկայ գտնուելովն, ականաւոր անձանց ոմանց հետ խօսակցեցաւ աւստրիւգերման դաշնագրոյն հրատարակման վրայ· Ըսաւ· «Ուրախ եմ որ լրագիրը հանդարտ և իմաստուն կերպիւ կը խօսին այս հրատարակման վրայ· զի արդարեւ այդ կերպիւ պէտք է խօսիլ աւստրիւգերման դաշնագրոյն վրայ»·

Ա.յլ և այլ նշաններ կը ցուցնեն թէ Ռումանիա ևս մասնակցած է կամ պիտի մասնակցի կեդրոնական Տէրութեանց դաշնադրութեան·

Պուքրէշէ փետր. 4 թուով կը հեռագրուի առ Բրէսբուրգոն Բուլիդէ·

«Կառավարական ակմբոց մէջ կը հաւաստեն թէ Պ· Սգուրծա ի Պերլին և ի Վիեննա երթալով և աւստրիական ու գերմանական քաղաքականութեան վարիչ անձնաւորութեանց հետ խորհրդակցելով՝ լաւագոյն արդիւնքներ ստացած է·

«Այս խորհրդակցութեամբը չեշտուեր է Ռուսմանիոյ և Գերմանիոյ շահուց համերաշխութիւնն, որոյ շնորհիւ մտերմական յարաբերութիւններ հաստատեալ կան այդ երկուց Տէրութեանց միջև·»

Վիեննա, 5 փետր.

Քանքի Կոմս, քաղաքական անձնաւորութեան մը հետ խօսակցելով Երէկ, ըսաւ թէ աւստրիւգերման դաշնագրոյն հրատարակումն յոյժ խաղաղասէր գործ մը պէտք է նկատուի· Այս հրատարակման միակ նպատակն է ազդարարութիւն մ'ընել պատերազմի կուսակցաց ի Ռուսիա և ի Ֆրանսա, և ապահովութիւն մը տալ նոյն երկրաց մէջ գտնուող խաղաղասէր տարերաց· Դաշնագրոյն հրատարակումը գրգռիչ բնութիւն մը չի կրնար ունենալ· «զի, (ըսեր է Պ· Քանքի,) եթէ մեր նպատակ լինէր գրգռել Տէրութիւն մը, դաշնագիրը կը հրատարակէինք առանց Զարին իսաց տալու, մինչ տարի ու կէսէ ի վեր Զարը տեղեակ էր դաշնագրոյն պարունակութեան»·

Կ· Պոլսէ կը հեռագրուի թէ Ռուսիոյ դեսպանին կողմէ զեկուցում մ'եղեր է Բեռլին պէտի պաշտօնին վրայ, որ, ինչպէս յայտնի է, Սոֆիայի Կայսերական Պատուիրակ կարգուած էր·

Լէոնիդաս· Պէյի թղթակիցը Փարիզի ռուս դեսպան Պ· տը Մորընհայմի հետ խօսակցութիւն մ'ունեցած է՝ դեսպանին և Պ· Ֆլոքէի միջև դոյացեալ հռչակաւոր ծանօթութեան վրայ·

Պ· տը Մորընհայմ ըսեր է թէ ամիսէ մ'ի վեր Պ· Ֆլոքէ արտաքին գործոց նախարար Պ· Ֆլուռէնսի միջոցաւ մեծ փափաք արտայայտած էր Փարիզի ռուս դեսպանին հետ յարաբերութեան մէջ մտնելու, ըսելով թէ անցեալն անցած է, թէ ըրածին համար ներում կը խնդրէ, և թէ կը փափաքի յետ այսորիկ լաւագոյն յարաբերութիւններ ունենալ ռուս դեսպանին հետ·

Պ· տը Մորընհայմ գործն հաղորդեր է Զարին, որ զիւր բարձր արտօնութիւն շնորհեր է դեսպանին՝ հաւանելու Պ· Ֆլուռէնսի միջոցաւ ներկայացեալ առաջարկութեան·

Հետեւապէս, Պ· տը Մորընհայմ, առեւտրական նախարար Պ· Տոգրէմի երեկոյթին մէջ կը տեսնէ զՊ· Ֆլոքէ· Դեսպանին քով կը գտնուէին պատերազմական նախարար զօրավար Լօժըրօ, ծովային նախարար Բրանձ ծովակալ և Ֆրանսայի Պանքային Կառավարիչ Պ· Մանեէն· Առեւտրական նախարար Պ· Տոգրէմ զՊ· Ֆլոքէ կը ներկայացնէ Պ· տը Մորընհայմի· Դեսպանն և Երեսփ· Ժողովոյ Նախագահը քանի մը վայրկեան կը տեսակցին· յոյժ սիրալիր երգնակաւ· Պ· Ֆլոքէ Պ· Մորընհայմէ արտօնութիւն կը խնդրէ դեսպանատունը գալով իրեն այցելութիւն տալու· Դեսպանը սիրով կուտայ զայս արտօնութիւն·

Յաջորդ օրը կէս օրէն մէկ ժամ առաջ Պ· Ֆլոքէ կը ներկայանայ Պ· տը Մորընհայմի ի դեսպանատան·

Դեսպանն հաճութեամբ ըսեր է Լէոնիդաս· Պէյի թղթակցին թէ Երեսփոխանաց Ժողովոյ Նախագահը շատ ուղիղ ընթացք մը բռնեց ներքին և արտաքին աշխարհավարութեան խնդրոց վրայ իրեն հետ ունեցած խօսակցութեան մէջ·

—«Այսպէս, յարեր է Պ· Մորընհայմ, նոյն ինքն Պ· Ֆլոքէ է որ, Պ· Ֆլուռէնսի միջոցաւ, փափաք յայտնեց ներկայացուելու Ռուսիոյ դեսպանին·»

Որովհետեւ Ֆրանսական լրագրաց մէջ այլ ընդ այլոյ հրատարակութիւնք եղած էին այս տեսակցութեան վրայ, Պ· տը Մորընհայմ յայտարարեր է որ եթէ պաշտօնական հերքմամբ մը իրեն գոհացում չտրուի, չպիտի ընդունի հացկերոյթի հրաւէրը զոր ղրկած է Պ· Ֆլոքէ·

—Ռուսիոյ դեսպանատունը Փարիզի լրագրաց մէջ հետեւեալ հրատարակութիւնն ըրաւ Պ· տը Մորընհայմի և Պ· Ֆլոքէի ծանօթութեան վրայ·

«Պ· Ֆլոքէի խնդրանաց վրայ, արտաքին գործոց Նախարարը, Ռուսիոյ Դեսպանին հաւանութիւնն ստանալէ յետոյ, նմա ներկայացուց Երեսփոխանաց Ժողովոյ Նախագահը, նախընթաց օրն առեւտրական գործոց պաշտօնարանին ընդունելութեան մէջ·

«Դալով լրագրական ինչ ինչ հրատարակութեանց ի մասին նախնական բանակցութեանց որք այս ներկայացումէ յառաջ տեղի ունեցեր են՝ բոլորովին անճիշդ են անոնք·»

Պերլին, 4 փետր.

Շատ ուշադրութիւն գրաւեց Վիէր Զայտոնի մէկ յօդուածն, որ կ'ըսէ թէ, եթէ պատերազմ ծագի, Գերմանիոյ Կայսերական Դերդատանին արդի վիճակին մէջ, քանի որ Գահաժառանգ Իշխանն հիւանդ է և անոր օրդին ալ համեմատապէս շատ դեռատի է, գերման բանակին ընդհանուր հրամատարութիւնը պիտի յանձնուի Սաքսոնիոյ Ալպրէխդ Թագաւորին·

Վիեննա, 4 փետր.

Վիէր Ազէնդոյտ կը ծանուցանէ անուանումն երեւելի Բրոֆ· Պիլրոթի, որ զօրավարի աստիճանաւ ընդհանուր վիրաբոյժ նշանակուեր է, պատերազմի ատեն Աւստրիոյ—Հունգարիոյ բանակին ընդհանուր հիւանդանոցներուն վերատեսչութեամբ· Իւր բժիշկ և վիրաբոյժ պաշտօնակիցներէ ոմանք ևս բանակին մէջ պաշտօնները պիտի կոչուին եղեր·

Սոֆիայէ փետր. 4 թուով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ «Հայրենասիրական կեան կը տեսակցին յոյժ սիրալիր երգնակաւ· Պ· Ֆլոքէ Պ· Մորընհայմ արտօնութիւն կը խնդրէ դեսպանատունը գալով իրեն այցելութիւն տալու· Դեսպանը սիրով կուտայ զայս արտօնութիւն·

Յաջորդ օրը կէս օրէն մէկ ժամ առաջ Պ· Ֆլոքէ կը ներկայանայ Պ· տը Մորընհայմի ի դեսպանատան·

Դեսպանն հաճութեամբ ըսեր է Լէոնիդաս· Պէյի թղթակցին թէ Երեսփոխանաց Ժողովոյ Նախագահը շատ ուղիղ ընթացք մը բռնեց ներքին և արտաքին աշխարհավարութեան խնդրոց վրայ իրեն հետ ունեցած խօսակցութեան մէջ·

—«Այսպէս, յարեր է Պ· Մորընհայմ, նոյն ինքն Պ· Ֆլոքէ է որ, Պ· Ֆլուռէնսի միջոցաւ, փափաք յայտնեց ներկայացուելու Ռուսիոյ դեսպանին·»

Որովհետեւ Ֆրանսական լրագրաց մէջ այլ ընդ այլոյ հրատարակութիւնք եղած էին այս տեսակցութեան վրայ, Պ· տը Մորընհայմ յայտարարեր է որ եթէ պաշտօնական հերքմամբ մը իրեն գոհացում չտրուի, չպիտի ընդունի հացկերոյթի հրաւէրը զոր ղրկած է Պ· Ֆլոքէ·

—Ռուսիոյ դեսպանատունը Փարիզի լրագրաց մէջ հետեւեալ հրատարակութիւնն ըրաւ Պ· տը Մորընհայմի և Պ· Ֆլոքէի ծանօթութեան վրայ·

«Պ· Ֆլոքէի խնդրանաց վրայ, արտաքին գործոց Նախարարը, Ռուսիոյ Դեսպանին հաւանութիւնն ստանալէ յետոյ, նմա ներկայացուց Երեսփոխանաց Ժողովոյ Նախագահը, նախընթաց օրն առեւտրական գործոց պաշտօնարանին ընդունելութեան մէջ·

«Դալով լրագրական ինչ ինչ հրատարակութեանց ի մասին նախնական բանակցութեանց որք այս ներկայացումէ յառաջ տեղի ունեցեր են՝ բոլորովին անճիշդ են անոնք·»

Պերլին, 4 փետր.

Շատ ուշադրութիւն գրաւեց Վիէր Զայտոնի մէկ յօդուածն, որ կ'ըսէ թէ, եթէ պատերազմ ծագի, Գերմանիոյ Կայսերական Դերդատանին արդի վիճակին մէջ, քանի որ Գահաժառանգ Իշխանն հիւանդ է և անոր օրդին ալ համեմատապէս շատ դեռատի է, գերման բանակին ընդհանուր հրամատարութիւնը պիտի յանձնուի Սաքսոնիոյ Ալպրէխդ Թագաւորին·

Վիեննա, 4 փետր.

Վիէր Ազէնդոյտ կը ծանուցանէ անուանումն երեւելի Բրոֆ· Պիլրոթի, որ զօրավարի աստիճանաւ ընդհանուր վիրաբոյժ նշանակուեր է, պատերազմի ատեն Աւստրիոյ—Հունգարիոյ բանակին ընդհանուր հիւանդանոցներուն վերատեսչութեամբ· Իւր բժիշկ և վիրաբոյժ պաշտօնակիցներէ ոմանք ևս բանակին մէջ պաշտօնները պիտի կոչուին եղեր·

Սոֆիայէ փետր. 4 թուով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ «Հայրենասիրական ընկերակցութիւնք մտադիր են շարժում մը յառաջ բերել՝ Պուլկարիոյ անկախութիւնն հրատարակել տալու նպատակաւ·» Այս իմաստով լուրեր երկու տարիէ ի վեր շատ լսած ենք, և այս հեռագրին ալ յատուկ կարեւորութիւն մը տալ չարժեր· Թերթնամտ Իշխան և իւր Նախարարապետ Պ· ըմդամայուլով բաւական խոհեմութիւն ունին տեսնելու համար թէ Պուլկարիոյ արդի կառավարութեան կացութիւնն արդէն բաւական խախուտ է, և նոր անխոհեմութեամբ մը արուելիք նոր հարուածի մը բնաւ չի կրնար դիմադրել·

Պուքրէշի ռուս դեսպան Պ· Հիդրովմ այս օրերս պուլկարական գործոց վրայ խօսակցելով ռուման պետական մարդու մը հետ, ըսեր է· «Պուլկարիոյ մէջ ռուսական ազդեցութիւնը մասամբ վերահաստատելինը արդէն, և համոզուած ենք թէ ի մօտոյ պուլկար Ժողովրդեան ստուար մեծամասնութիւնը վերստին պիտի դիմէ Ռուսիոյ՝ ազատելով որ Ռուսիա բարեհաճի անգամ մ'եւս ազատարարի դերը կատարել, ազատելով Պուլկարիան իւր արդի լուծէն· Արդէն, Պուլկարիոյ ժամանակաւոր կառավարիչը, ևս քան զեւս սահմանափակելով պուլկար Ժողովրդական սահմանադրական ազատութիւններն, անուղղակէս Ռուսիոյ շահերուն կը ծառայեն· Ազատութեան այս սեղմումներով Պուլկարը կը տեսնեն թէ մեր ա՛րչափ իրաւունք ունէինք երբ կ'ըսէինք թէ Դանովայի հռչակաւոր Սահմանադրութիւնն համաձայն չէ պուլկար Ժողովրդեան բարքերուն և զարգացման արդի աստիճանին·»

Պերլին, 3 փետր.

Պիզմարք Իշխան երէկ խօսակցութիւն մ'ունեցաւ Ռայխսդակի մեծամասնութեան վերաբերող շատ մը երեսփոխանաց հետ· Իշխանին լեզուն պատերազմաշունչ չէր բնաւ· բայց նաև չկրցաւ հաստատել թէ ապագային համար մտահոգութեան պատճառ չկայ բնաւ·

—Պերլին, 3 փետր.

Քէօլն Զայտոնի Ռուսիոյ պատերազմական դիտաւորութեանց ապացոյց կը համարի սա իրողութիւն թէ Բրուսիոյ սահմանաց վրայ երեք տեղեր, ի Մարիմբոլ, Քալվարիա և Սուվալքի, հետեւակ պահապան զօրք զրկուած են այս օրերս, երբ արդէն հեծելազօրք զրկուած էին հոն·

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՊԻԶՄԱՐԲ ԻՇԽԱՆԻ

Պիզմարք Իշխանին մեծ բանախօսութեան ընթացքն առաջիկայ սուրհանդակը միայն կրնայ բերել մեզ· Բայց նոր հեռագիր մը հետեւեալ աւելի ընդարձակ քաղուածը կը հաղորդէ·

Պերլին, 6 փետր.

Ռայխսդակին մէջ, Պիզմարք Իշխան կը սկսի իւր բանախօսութիւն՝ ըսելով թէ Ֆրանսա խաղաղասէր Նախագահ մ'ընտրեց, թէ Ռէն դէտէն անդին (ի Ֆրանսա) խաղաղասէր զգացմունք կը տիրեն այժմ, և թէ ինք կրնայ հանդարտեցնել հանրային կարծիքն, այնու զի Ֆրանսայի կողմէ երեւոյթք աւելի խաղաղաւէտ են·

«Դալով Ռուսիոյ, երբեմն կը յայտարարէի թէ Ռուսիոյ կողմէ յարձակումէ չեմ վախնար, և այսօր ալ կարծիքս տարբեր չէ· Եւ իրօք, եւրոպեան արդի կացութիւնը լրագրաց խօսքերէն պէտք չէ դատել· Զեմ հաւատար ռուս լրագրութեան լեզուին, բայց բացարձակապէս կը հաւատամ Ռուսիոյ Կայսեր խօսքին·

«Կ'ընդունիմ թէ ռուս զօրաց սահմանաց վրայ համախմբումն արժանի է մեր ուշադրութեան· բայց բնաւ պատճառ չեմ տեսներ ռուսական կամ եւրոպեան պատերազմ մը դրդռելու· Մինչեւ իսկ եթէ Ֆրանսայի հետ պատերազմի բռնուինք, չի հետեւիր թէ Ռուսիոյ հետ ևս պատերազմ պիտի ունենանք· Բայց ընդհակառակն, եթէ Ռուսիոյ հետ պատերազմ մ'ունենանք, անուշտ Ֆրանսա ևս կը մասնակցի պատերազմի·

«Զեմ կրնար Ռուսիայէն բացատրութիւն պահանջել իւր զօրաց համախմբման վրայ· Բայց կարծեմ թէ Ռուսիա արեւելեան տագնապի մը կը սպասէ, և առաւել ազդեցիկ կ'ուզէ հանդիսացնել իւր դիւանագիտական պահանջումներ· Բայց Արեւելեան Խնդիրն երկրորդակարգ կարեւորութիւն մը միայն ունի մեզ համար·»

Պիզմարք Իշխան կը յիշեցնէ թէ Բրուսիոյ և Ռուսիոյ միջեւ կացութիւնը ձգտեալ է 1848է ի վեր· բայց հանդարտութիւն յառաջ եկած է միշտ՝ երից կայսերաց մտերմական յարաբերութեանց պատճառաւ· Այնու ամենայնիւ, Բրուսիա միշտ հարկադրեալ է աճեցնել իւր ոյժերը, ի պահանջել հարկին պատրաստ գտնուելու համար·

Ի վերջոյ Պիզմարք Իշխան ըսաւ·

«Ռուսիոյ և Ֆրանսայի պատերազմասէր միտումներն զմեզ կը հարկադրեն պաշտպանողական դիրք մը բռնելու· Բրուսիա միշտ փափկութեամբ վարուած է Ռուսիոյ հետ, որուն շատ անգամ մատուցած ենք ծառայութիւններ որոց համար երախտագիտութիւն կրնայինք պահանջել· Մեր աւանդական մտերմագին յարաբերութեանց հակառակ, մեզ նկատմամբ Ռուսիոյ բարեկամութիւնը պաղած է այժմ·

«Զայս կ'ըսեմ ի բացատրութիւն մեր Նիզակակցութեան ընդ Աւստրիոյ·

«Մերժեցինք Ռուսիոյ պահանջումներն Արեւելքից վերջին պատերազմէն առաջ· Ի զուր Ռուսիա յայնժամ դիմեց Աւստրիոյ·

«Վերջին ոյոդովոյ մէջ, ըստ կարի կը ջանայի որպէս զի Ռուսիոյ բոլոր բաղձանքներն ընդունուին, բայց չէի ուզեր վշտացնել զԱւստրիա· զի յայնժամ միանակ կը մնային, բացարձակապէս Ռուսիայէն կախեալ մնալով·

«Մեր Նիզակակցութեան դաշնագրոյն հրատարակումն ո՛չ վերջնագիր մ'է ո՛չ ալ սպառնալիք մը· Աւստրիոյ եւ Իտալիոյ հետ մեր դաշնագիրը արտայայտութիւն են շահուց և ջանից համերաշխութեան մը, որը նպատակն է խաղաղութեան պահպանումը·

«Պէտք չէ վախնալ Ռուսիոյ ատելութենէն· Ատելութեան պատճառաւ պատերազմի չի ձեռնարկուիր·

«Մեր մէն մի սահմանագլխի վրայ միլիոն մը լաւ զօրք պիտի ունենանք, առանց հաշուելու պահեստները· Կ'աշխատինք պահպանել մեր վաղեմի յարաբերութիւններ Ռուսիոյ հետ, բայց մարդու ետեւէ չենք վազեր· Ռուսիա պարտի ճանչել Պուլկարիոյ մասին Գերմանիոյ ուղղամիտ ընթացքն· Եթէ Ռուսիա հրաւիրէ զմեզ, Վեհ· Սուլթանին մօտ ոյժ պիտի տանք Ռուսիոյ այն պահանջմանց որք համաձայն են Պերլինի Վեհաժողովոյն որոշմանց·»

—Պերլին, 6 փետր.

Պիզմարք Իշխանի ճառէն յետոյ, զինուորական օրէնքն ամրոցումն քննարկեցաւ· Զինուորական փոխառութեան ծրագիրն ալ առանց վիճաբանութեան յղուեցաւ խորհրդարանական յանձնախմբին· Պիզմարք Իշխան Ռայխսդակին հնարհակալութիւն յայտնեց այնպիսի քուէարկութեան մը համար որ մեծապէս պիտի ամրապնդէ խաղաղութեան երաշխաւորութիւնները·

Վիեննայէ փետր. 7 թուով հեռագիր մը կը ծանուցանէ 1879ի աւստրիգերման դաշնագրոյն հրատարակման անմիջական շարժառիթն·

Եւմտացոյցի յանձնաժողովոյն առջեւ, ազգային պաշտպանութեան նախարարը, զօրավար Կոմս Վէյսերսհայմ, ծանոյց թէ Լանտվէր կոչուած պահեստից համար 534,000 ֆիորինի նոր վարկ մը պիտի խնդրէ, և ըսաւ թէ ժամանակ մը ետքը Կառավարութիւնը մեծագոյն գումար մը պիտի պահանջէ նոր հրացաններով զինելու համար Լանտվէրներն· որովհետեւ աւստրիգերման դաշնագիրն իւրաքանչիւր դաշնագիր Տէրութեան վրայ պարտ կը դնէ բաւականաչափ զօրք պահպանել»·

Ուրեմն, այս դաշնագիր, որով Աւստրիա Ռուսիոյ դէմ ապահովեալ կը համարի ինքզինք, նոր սպառազինութեանց կը հարկադրէ զԱւստրիա, և կը հրատարակուի՝ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ ժողովուրդը զինուորական նոր զոհողութեանց համոզելու անմիջական նպատակաւ·

Հռոմ, 4 փետր.

Իտալիոյ Երեսփ· Ժողովն 7ի դէմ 240 ձայնիւ վստահութեան քուէ տրուաւ Կառավարութեան, յետ յայտարարութեան Պ· Քրիսպիի, որ ըսաւ թէ Իտալիա չի կրնար անտարբեր մնալ աւստրիգերմանի նիզակակցութեան դաշնագրոյն հրատարակման· Այս հրատարակութիւն ադդարարութիւն մ'է թէ խաղաղութիւն կը խնդրուի· Իտա-

---

—)(14)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՓՕՐԹԻՒՆԷ ՏԻՐ ՊՈՒԱԿՕՊԷ

ՍԻՐԱՑԻՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

—Այո՛, կը ճանչնայի··· յաճախ ինձ տեսութեան կուգար և ես ալ իրեն կ'երթայի··· Լաֆիրդ փողոցը մեզմէ երկու քայլ հեռաւորութիւն ունի··· դրացութիւն կ'ընէինք և բաւական յարմարած էինք իրարու··· միակ թերութիւն մ'ունէր·

—Ի՞նչ էր այն·

—Սատիկ կ'արբենար և մօտակայ թաղի գինետան մէջ յոռի տեսակցութիւններ կ'ընէր·

—Ի՞նչ տեսակ մարդոց հետ կը տեսնուէր·

—Փոխանակ պարիզեցւոյ անձանց, կը բարեկամնար լաւ հագուած պարոններու հետ որ չգիտես թէ ինչո՞վ կ'ապրին··· նենգաւորներու հետ·

—Պ· Ֆօռդէլի դռնապանն ըսաւ թէ վաճառատանց պաշտօնեայներ էին իւր բարեկամները·

—Գէթ անոնք զրոս տեսայ աւելի խաբեբաներու երեւոյթ ունէին· Կը կողոպտէին այդ խեղճ Պաղիսը խաղերու մէջ· Անոր խնայողութեամբ հաւաքած բոլոր դրամը փտոնած էին և ստակ մը չէին ձգած գրպանը··· ապացոյցը սա է որ վերջին անգամ երբ իրեն հանդիպեցայ, տասնհինգ Ֆրանք փոխ առաւ ինձմէ·

—Յոյսդ կարէ՞ թէ տասնհինգ Ֆրանքդ և թէ Պաղիսդն այլ ևս տեսնելէ·

—Դրամս չեմ մեղքնար, այլ զինքը· երբ ընկերոջ մը բարութիւն կ'ընեմ՝ փոխ տուած դրամս աչքէս կը հանեմ, այլ շատ կը տրխմրիմ երբ մահ մը կ'իմանամ· Ապահո՞վ էք թէ այրած կամ աւերակաց ներքեւ մնացած է·

—Ապահով չեմ, քանի որ տակաւին ճանչցուած կամ գէթ փլատակաց ներքեւէն հանուած չեն բոլոր դիակները··· բայց կ'ենթադրեմ թէ այնպէս է· Կերաշխաւորեմ թէ այլ ևս զինքը տեսնելիք չունիս·

Բոլ հօրեղբօր լեզուին ծայրն եկաւ գոչելու թեան պատմութիւնը, սակայն խոստացած էր առ Ֆօռդէլ անոր խօսքը չրնել ո՛չ ուրիշ, ուստի զգուշացաւ պատմելէ իւր սպասաւորին որ անկասկած պիտի տարածէր զայն ամէն կողմ·

—Քօղ մ'Էդուռնէլ, 74, դինիէս շիշ մը բա՛ց, ըսաւ, առաջին առնելու համար ուրիշ հարցմանց որոց չէր ուզեր պատասխանել· Այս գիշեր այնքան ցնցուեցայ որ պատուական գինիով մը կազդուրուելու պէտք ունիմ·

Էդիէն իւր տիրոջ հրամանը կատարելու վրայ էր, երբ տան դուռը զարկին, և Պ· Նուազէ ըսաւ·

—Ո՛չ զբ կ'ընդունիմ··· բայց դնա՛ տես թէ ո՞վ է··· շուտ ըրէ··· պապկած եմ·

Երբ սպասաւորը դուրս ելաւ սեղանատունէն, Նուազէ սկսաւ մտածել·

—Որո՞ւն խելքին փչեր է նախաճաշիս ժամուն այցելութեան գալ ինձ· Ապահովապէս բարեկամաց մին չէ· Ամենքն ալ գիտեն թէ չեմ սխորժիր որ սեղանի գտնուած պահուս հանդիստս խռովի··· և ո՛չ զբ հրաւիրած եմ· Արդեօք Ֆօռդէ՞ն է որ նոր տեղեկութիւն մը բերելու եկաւ կամ եղբօրս կինը որ լուր ղրկած է ետեւէս··· գուցէ անհեթեթութիւն մ'ալ խօրհած լինի· Թող ապահով լինի որ տեղէս չպիտի շարժիմ, նախաճաշս չաւարտած··· միայն թէ Սիմոնէն հիւանդացած չլինի, ինչ և է, վայրկեանէ մը կ'իմանանք·

Սակայն Էդիէն՝ հակառակ իւր ստացած պատուէրին՝ չէր վերադառնար և Նուազէ շարունակեց իւր մենախօսութիւնը·

—Կ'երեւի թէ այս անասունը բանակցելու եկեր է անծանօթի մը հետ որ կը պնդէ զիս տեսնել··· ինչո՞ւ դուռը չի փակեր երեսին· Բայց չեմ կրնար գուշակել թէ ո՞վ է·

Ցեռոյ, նոր գաղափար մը ծագելով յանկարծ մտքին մէջ,

— Եթէ ազատարարը լինէր··· եթէ Պաղրէյիս իւր այցելութեամբ պատուէր դիս··· ես հասցես չտուի իրեն· գուցէ յիմար Օգդովիէն խնացած է· Ինչ և է, եթէ նա լինէր, գոնէ կը մնայի անգամ մը հիմնապէս հարցաքննելով զինքը··· այս կերպով մինչեւ Կրանտ-Ոդէլ երթալու նեղութենէն կ'ազատիմ·

Երբ մարդս ենթադրութեանց լայնածաւալ դաշտին մէջ կը նետուի, խիստ քիչ անգամ կը պատահի որ ճշմարտութեան հանդիպի·

Բոլոր այն ենթադրութիւններէն, որոց մէջ կը վարանէր Բոլ հօրեղբայրը, ո՛չ մին ստուգուեցաւ·

Էդիէն վերջապէս սեղանատուն մտաւ· դեռ բերանը բացած չէր, երբ տէրը գոչեց·

—Կ'երեւի թէ շատ աւելի կ'ախորժիս շատախօսութենէ քան թէ ինձ ծառայել··· ո՞ր անպիտանին հետ կը խօսակցիր··· և ինչո՞ւ այդքան արարողութեանց պէտք տեսար զայն ճանաչելու համար·

—Յուսամ թէ Պարոնը կը ներէ ինձ, թոթովեց սպասաւորը· Նախ ըսի թէ Պարոնը դուրս ելած է, բայց այդ կինը կը պնդէ թէ պիտի ընդունիք զինքը, երբ տեսնէք այս այցեւտուն·

—Ուրեմն կի՞ն մ'է եկողը·

—Այո՛, Պարո՛ն, երիտասարդ կին մը որ սիրտ չարժելու աստիճան կ'արտասուէ·

—Մուրացիկ մը լինելու է· քիչ մը դրամ տուր ու ճանքէ·

—Ողորմութիւն չէ իւր խնդրածը··· զգեղ միայն տեսնել կը փափագի·

—Զափազանց յանդգնութիւն է· անպիտանին մէկը որ իմ կամաս հակառակ տունս մտնել կ'ուզէ· Գնա՛ ըսէ՝ իրեն թէ իմ դուռս փակ է իւր նմանեաց համար և վռնտէ, զայն·

Եւ որովհետեւ Էդիէն, փոխանակ ետ դառնալու, կը շարունակէր այցեւտուն մը ներկայացնել·

—Ի՞նչ· կ'ուզէ իւր բնակարանն ալ ցոյց տալ, ինձ· պատասխանէ նմա թէ ես հանրակիներ չեմ ընդունիր ո՛չ ալ անոնց այցելութեան կ'երթամ·

—Ներեցէք, Պարո՛ն, իւր հացեն չէր որ տուաւ ինձ··· եթէ բարեհաճիք ակնարկ մը ձգել վրան···

—Իմ անունս կրող այցեւտ՞ու մը, գոչեց Նուազէ՝ աչքը վրան յառելէ յետոյ· ուրեմն այդ կինը կ'ուզէ խաղ մը խաղալ ինձ··· ի՞նչ կը նշանակէ այս խաւաքարտի կտորը·

—Անծանօթ կինը կ'երդնու թէ Պարոնը իրեն տուած է զայս··· երէկ իրիկուն··· Օրէքրա-Ֆօմիքի հրկիզման պահուն··· Միայն դեղարանն ուր Պարոնը փոխադրած էր զայն·

Նուազէ ըմբռնեց ամէն ինչ· Բոլորովին մոռցած էր այդ փրկանքը որ պատիւ կը բերէր իրեն, այլ զոր ամայի կատարած էր· Յիշողութիւնն արթնցաւ եւ կը զարմանար թէ ուրեմն չուտ չէր գուշակած թէ այն հէգ արարածը որ կեանքն իրեն կը պարտէր, օգնութիւն մը խնդրելու եկած էր·

Ինք արդէն լռելեայն արտօնած էր զայն, այցեւտումն անոր երեսին նետելով դեղարանին մէջ, և Նուազէ խստասիրտ մէկը չէր որ մերժէր բարեգործութիւն մը ողորմածութեամբ մը կատարելագործել·

—Ի՞նչ տեսակ կին է, հարցուց· Փոքր, այնպէս չէ՞· Նիհար··· ո՛չ այնքան ազեղ·

—Ճիշդ այդպէս··· բաւական սիրուն է և մեծաքաղաք շրջագիտ մը հագած· բայց տեսնելու է թէ ի՞նչ վիճակի մէջ··· պատառ պատառ եղած· Պիտի կարծէք թէ գաւազանի հարուածներ իջուցեր և ապա ցեխին մէջ թաւալեր են· Սպասով եմ որ գռնապանը նշմարած չէ զայն, վասն զի թոյլ չպիտի տար որ վեր ելնէ··· խեղճ կինը ոտքի վրայ կանգնելու զօրութիւն չունի··· և եթէ սթոռի մը վրայ չնստեցուցէի զայն, գետին պիտի փռուէր·

Նուազէ չվարանեցաւ այլ ևս· Փութով ոտքի ելաւ, անձեւացը սեղանին վրայ նետեց և նախասենեակը գնաց ուր կնանուազ վիճակի մէջ գտաւ աղերսարկուն·

Նոյն այն կինն էր զոր ազատած էր առջի երեկոյին, Սիմոնէն կարծելով· բայց եթէ փողոցին մէջ հանդիպած լինէր նմա, չպիտի ճանչնար, այնքա՛ն գունատ էր և այլայլեալ·

Երեկոյեան արիածէն և դեղարանին մէջ իր ստացած խնամքներէն ի վեր սահած ժամերը բժշկած չէին հէգ կինը ամբոխին սղեմումներէն եւ շնչահեղձութեան սկզ

լիա եւս նոյն նպատակաւ կը գործէ։ Հարկ է ուրեմն որ Իտալիա զօրեղ բանակ և նաւատորմ մ'ունենայ։

—Փարիզ, 6 փետր.

Թառ խմբագրականաւ մը կ'ըսէ թէ, Եւրոպոյ արդի կացութեան մէջ, Ֆրանսա երկու պարտականութիւններ ունի։—կարգադրել իւր ներքին գործեր՝ Եվմատացոյցի քուէարկմամբ, և իւր բոլոր պաղարեամբ պահպանել իւր գործողութեան բացարձակ ազատութիւն։

—Վիէննա, 3 փետր.

Երէկ Վիէննայի քաղաքային պաշտօնատան մէջ տեղի ունեցաւ նախնական վարժարանաց վեց հարիւր ուսուցիչներու գումարում մը, որք, մէկի դէմ միաձայնութեամբ, բողոքեցին Լիխտենշդայն Իշխանին դպրոցական օրինագծին դէմ, որ կը միտի կղերին իշխանութեան ենթարկել դպրոցները, կրօնային և բարոյական կրթութեան նոր ոգով մը տալու համար։ Լինցի հռոմէական Եպիսկոպոսն, հովուական նամակաւ մը, նոյն օրինագծին ի նպաստ կարծիք յայտնեց։ Ուրիշ Եպիսկոպոսներէ եւս նմանօրինակ յայտարարութիւնք կը սպասուին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Քաղաքական ժողովը թէեւ երէկ ի Նիստ հրաւիրեալ էր ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ, սակայն օդին սաստկութեան պատճառաւ ժողովոյ դիւանն և ժողովական մը միայն ներկայ էին։

Ներկայք՝ ժողովոյ օրակարգին մէջ գտնուած խնդրոց նախաքննութեամբն զբաղեցան և որոշեցին նաեւ այնպիսի խնդիրներ որոց տնօրինութեան համար մեծամասնութեան պէտք չկար, որոցմէ կրնանք յիշատակել հետեւեալները։

Նկատողութեան առին Պալատու Թաղական Խորհրդոյ մէկ գիրը՝ ծանուցանող թէ Թաղին իմամ, մուխթարն և այլը թուղթ մը ներկայացուցած են որով հաւանութիւն կը յայտնեն օրինական դրօշմաթուղթի փակցնել ամուսնութեանց ծանուցագրերու վրայ և կ'առաջարկեն Թաղական Խորհրդոյն, ստորագրել այդ թուղթը։ Պատուոյ Թաղական Խորհուրդը հրահանգ կը խնդրէր առ այս։ Ժողովն որոշեց յիշեալ Խորհրդոյն հաղորդել այս խնդրոյն առթիւ նախորդ վարչութեան օրով ուղղեալ մէկ շրջաբերականն։ Ինչպէս կը յիշուի, նախորդ Վարչութիւնն այս շրջաբերականաւ կառավարութեան մէկ հրամանագրոյն իմաստն հաղորդած էր որոյ համեմատ ամուսնական հրամանագրոց վրայ փակցուելիք օրինական դրօշմաթուղթի արժէքը պիտի վճարուէր ամուսնութիւնները մարդահամարի վարչութեան տեղեկագրուած պահուն։

Կրօնական ժողովն իւր կողմէ օրինաւոր գտած և վաւերացուցած էր Ատանայի առաջնորդական ընտրութիւնն յանձին Վեհապետական Գեր. Մկրտիչ եպիսկոպոսի։ Ժողովը նկատողութեան առաւ այս առթիւ Կիլիկիոյ Ամեն. Ս. Կաթողիկոսի և Ատանայի գաւառական վարչութեան կողմէ եկած գրեթէ որով առաջնորդական ընտրութեան վաւերացումը կը խնդրէին և օրինաւոր գտնելով իւր կողմէ ևս վաւերացուց կատարուած ընտրութիւնը։

Տիվրիկի ազգային կալուածոց մատակարարութեան 86—87 տարւոց հաշիւները ներկայացուած էին, ժողովը Տնտեսական Խորհրդոյ յղեց զայս ի քննութիւն։

Գարակէօմրիւկի և Դանտիլլի թաղեցիք ոմանք բողոքած էին իրենց Թաղական Խորհրդոյ դէմ։ Ժողովը Պարիսեցիական Գեր. Փոխանորդ Հօր յանձնեց տեղական քննութիւն մը կատարելով արդիւնքը տեղեկագրել։

Որոշեց յանձնարարել առաջնորդական վիճակաց վերակացութեան յանձնաժողովոյ որպէս զի իւր տեղեկագիրը բերէ Խաւն ժողովոյ նստին որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ չորեքշաբթի ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆՔ, ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Սանիյէի երկրորդ ատիճան տրուեցաւ Պրուսայի, Դարասիի և Էնկիւրիի գաղթականաց բնակութեան հսկող պաշտօնեայ Նաֆիզ պէյի և կայս. անձնապահ զօրաբանակի ընդհանուր պիտոյից երկրորդ ճիւղին տնօրէնի օգնական Ալի Բիզա էֆէնտիի։

Սալոնիկի ատիճան՝ Զմիւռնիոյ նախնական վարժարանի տնօրէն Ապտիւրրահման էֆէնտիի։

Արշիպիղագոսի կղզեաց նահանգին վերաքննիչ ատեանի ընդհանուր դատախազ անուանեցաւ Կարնոյ վերաքննիչ ատեանի նախկին ընդհանուր դատախազ Մուսթաֆա էֆէնտի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Ա.յորնի նահանգին Էվգաֆի հաշուակալ Ճաֆէր էֆէնտիի։

ՕՍՄ. ՊԱՏԱՐԱԳԱՆ Ի ՍՈՖԻԱ

Լ. Հէրբէռ կը ծանուցանէ թէ կայս. կառավարութիւնն հրաժարելով իւր նախապէս տուած որոշումէն, որուն համեմատ կայս. դիւանատան քարտուղար Բեազիմ պէյը Սոֆիայի օսմ. պատուիրակի փոխանորդ կարգած էր, հարկ չէ տեսեր այդ որոշման գործադրութեան։ Մինչեւ իսկ կ'ըսուի թէ այս տնօրինութիւն եղած է ըստ խնդրանաց Բեազիմ պէյի որուն առողջական վիճակին չի յարմարիր եղեր Պուլկարիոյ սաստիկ կլիմայն։ Ամեն պարագայի մէջ, Կայսրն էֆէնտի կը պահէ միշտ կայս. պատուիրակի պաշտօնը։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԻՋԱԳԱԳԻՊ

Դամասկոսի ֆրանսական հիւպատոսարանի միջադէպը Բ. Դրան լուրջ ուշադրութեան առարկայ եղած է։ Օսմ. կառավարութիւնը գաւառին իշխանութիւնը պատասխանատու կը ճանչնայ այս թիւրիմացութեան։ Բիզա պէյ, որ արտասովոր պատուիրակի պաշտօնով Պերութ ուղեւորեցաւ քննութիւն մը բանալու համար, մայրաքաղաքէն մեկնելէ առաջ կայս. պալատ կոչուելով Վեհ. Սուլթանէն լիազօր արտօնութիւն ստացաւ իւր հարկ դատած միջոցները ձեռք առնուլ, որպէս զի կայս. կառավարութիւնն ազատի դիւանագիտական միջադէպ մ'ունենալէ իւր առջև։ (Սրամտաբ.)

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀ

Վեհ. Սուլթանը հրամայած է ցկեանս 1000 զրուշ ամսաթոշակ վճարել այն անձին որ հաղորդեր Մէջիտիա Բէյլիվանը կործանելով մարքարեան բերուած էր։ Այս գումար պիտի վճարուի Գոնեաի նահանգին սնուցիչին։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՏԱՂԻ ՀԱՆՔԸ

Եվմտական Նախարարութեան պաշտօնատան մէջ երէկ Պ. Գոռնոնիոի յանձնուեցաւ Պուլկար Տաղի հանքի շահագործումը՝ ծանուցեալ պայմաններով և պայմանագրութիւն ստորագրուեցաւ։ Պ. Գոռնոնիո, իբր կանխավճար իւր հատուցանելիք 150,000 ոսկւոյն, այժմ 120,000 ոսկի միայն պիտի վճարէ, իսկ մնացեալ 30,000ը պիտի հատուցանէ մինչեւ երեք ամիս։

Թուրքիէ կ'իմանայ թէ այս 150,000 ոսկին ժամն կը կազմէ այն գումարին որ յատկացուած է զինուորական սպառազինմանց ծախսոյ։

ՀԱՄԻՏ ՓԱՇԱՅԻ ՄԱՀԸ

Հէրէրէ կ'իմանայ թէ Վանայ վիճակեալ կուսակալ Համիտ փաշա իւր բնական մահուամբը մեռած չէ, այլ թունաւորուած է։ Կասարուած քննութիւնը հաստատած են եղեր թէ նահանգին թաղապետութեան դեղագործը՝ Լուիճի՝ Համիտ փաշայի համար պատրաստած դեղին մէջ թոյն խառնած է։ Տեղական կառավարութիւնը պաշտօնակ ընելով զԼուիճի՝ ընդհանուր դատախազութեան յանձնած է զայն։ Այս դեղագործը կայս. բժշկական վարժարանի մէջ առած էր իւր ուսումն։ Հէրէրէ յայտարարելով որ Լուիճի ուրիշ առթիւ ևս զեղծումներ գործած է, օրինաց տրամադրութեան փութով ի գործ դրուիլը կը պահանջէ։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՔ

Ինչպէս արդէն ծանուցուեցաւ, ռուսական դեսպանատան մէջ տրուելիք մեծ պարահանդէսը Տիկին Նէլիտոֆի եղբօր մահուան պատճառաւ յետաձգուած էր։ Այս առթիւ ֆրանսական դեսպանատունն հետեւեալ Ադդն ուղղած է Բերայի լրագրաց։

«Ընտանեկան յանկարծական սուգ մը արգիլելով զԼոսեֆ Դեսպանն Ռուսիոյ և զՏիկին Նէլիտոֆ՝ ռուսական դեսպանատան մէջ տալ այն պարահանդէսն որ երկար ժամանակէ հետէ ծանուցուած է, Մոնդէպէլլո կոմսուհին ֆրանսական դեսպանատան սրահները պիտի բանայ Տիկին Նէլիտոֆի հրաւիրելոց որք հրաւիրագրեր պիտի ստանան 1888 փետրուար 1/13, երկուշաբթի երեկոյեան համար։»

* * *

Հակառակ սաստկաշունչ օդին որ կը տիրէր չորեքշաբթի գիշեր, ամերիկեան դեսպանուհւոյն կողմէ Նոյն երեկոյին տրուած պարահանդիսին մէջ մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէր և հրաւիրելոց ստուար բազմութիւն մը փութացած էր ներկայ գտնուիլ։ Դեսպանատան սրահները՝ ճաշակաւոր կերպիւ զարդարուած և լուսաւորուած, գեղեցիկ տեսարան մը կընծայէին, մանաւանդ վարդադոյն ոգիներուն պատճառաւ զորս կը կրէին բոլոր տիկնայք, ըստ փափագանաց Տիկին Նիդրաուսի։ Ներկայից մէջ կը նշմարուէին աւստրիական դեսպանը, ֆրանսական դեսպանն ու Մոնդէպէլլո կոմսուհին, գերմանական դեսպանն և Տիկին ու Օր. Բատովիճ որոց կ'ընկերանար Օր. Հուլդ. փոխանակին մէջ։ Քահանայի փառաբանին մէջ գտնուած երգի ազդեցութենէն մայրուղի վրայ ինկած էր և փորը, թեւերը, ոտքերն ու մօրքն այրած էին։

—Ինչպէս ծանուցուեցաւ նախընթաց օր Սիրքէճիէն Ա.յ-Մթէֆիա՝ օս բանող երկաթուղին քսան - չորս ժամ դադրեցուց իւր երթեւեկութիւններն, որովհետեւ ճամբաները գոցուած էին։ Երէկ առաւօտ ընկերութեան կողմէ հինգ հարիւր չափ գործաւորք Պասմախանէի և Զէյթունի Պուրնուի միջեւ եղած գծերն մաքրեցին, որոց վրայ 2-3 մեթր ձիւն նստած էր և յայն ժամ կառավարմն սկսաւ երթեւեկել։ Ա.յ-Մթէֆիանոսի և Մաքրիգիւղի գիծը մինչեւ իրիկուն մաքրուած չէր։ Զորեքշաբթի օրը Մաքրիգիւղի ժողովուրդը մինչեւ իրիկուան ժամը ին առանց հացի մնացած էր, որովհետեւ երկաթուղիք չբանելով Պոլսէն հաց տարուած չէր։ Գիւղին փուռերը ժամ 9ին կրցած են հաց պատրաստել։

Արտաքին գործոց Նախարար Վեհ. Սայիտ փաշա նախընթաց իրիկուն ժամ մէկուկէսին Բ. Դռնէն կառքով իւր ապարանքը կերթար ի Նշան Թաշը, երբ կառքը Բանկալթիի զինուորական վարժարանին առջեւ գիրուած ձիերուն մէջ խրնցաւ Յետ երկար աշխատութեանց, բերուած գործաւորք ճամբան բացին և Վեհ. Սայիտ փաշա ժամը 3 1/2ին հագիւ կրցաւ իւր ապարանքն հասնիլ։

—Հէրէրէ դարձեալ խօսելով ածխավաճառաց վրայ կըսէ թէ մէկ քանի ածխավաճառք համարձակած են ածուխի մէկ օխան մինչեւ քառասուն փարայի վաճառել և կրկին ա՛ռ ամ Քաղաքապետութեան ուշադրութիւնն հրաւիրելով այդ կարգի շահախնդիրներու պատժուելն կը խնդրէ։

—Զորեքշաբթի օրը Ղալաթիա, Քիւրէքճիներուն մէջ թուրք մ. գտնուեցաւ որ ամբողջ գիշերն սրբեալ վիճակի մէջ գետնին ձեռն մէջ պառկած լինելով, սառած էր։

—Անգլ դեսպանատան պահակ Իսմէթն շրգնեցաւ որ Ալպ Նիոյ ծովեզերքը գտնուած էր ուր կը գտնի այս պահուս Միջերկրականի անգլ. նաւատորմը, նոր սպայներ ու նաւաստիներ առնելու համար, երէկ առաւօտ Պոլսոյ նաւահանգիստը վերադարձաւ։

—Ցոնաց մեծանուն բարերարն, Պ. Քանդանդէն Զարա իւր ծախիւք կամուրջ մը կառուցանել տուած է Տրամա գետին վրայ, Եանեայի նահանգին մէջ, որ իւր բնակաւանն է։

—Բերայի թերթ մը ուշադրութիւն կը հրաւիրէ այն փոքր տղայոց վրայ որք իրիկունները Բերայի սրճարաններն յանախելով թատրոնաց կը խաղան և կը կորսնցնեն այն քանի մը դրո՛շ զոր տուած են իրենց ծնողքէն։ Այս տեսակ կանխահաս խաղամոլութիւն մը կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ ամեն կերպով։

—Զալաթիոյ ճաշարանաց միոյն մէջ ընդունարանի տան-չորսամեայ տղայ մը առջի գիշերս վար ինկաւ անկողնէն, որ գրեթէ մէկ մեդր բարձրութիւն ունէր։ անկման ձայնէն, սենեկին մէջ գտնուող ընկերք արթննալով հայցուցին թէ ինչ եղած էր։ տղան պատասխանեց թէ ոչ և վերստին անկողին մտաւ առաւօտուն մեռած գտան խեղճը։

—Ամսոյս 10ի կիրակի օրն Ա.յորնի Նահանգին Թիմուրճը գաւառակին մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մ զգացուեր և բաւական տեւեր է։ առանց ոնէ վնաս պատճառելու։

—Տկտ. Աղաճէն կը գրեն թէ անցեալ շաբթու հրդեհ ծագելով տուն մը և երկու խանութ այրեր են։ Խանութներէն միոյն տէրն էր Քոսդի Գլամա անուն նպարավաճառ մը որուն ընտանիքը շենքին վերնայարկը կը բնակէին։ Խանութին մէջ բաւական քանակութեամբ քարիւղ, ձէթ և ոգելից ըմպելիք ամբարուած լինելով, այդ դիւրավառ նիւթեր այնքան սաստկութեամբ բռնկեր են որ անկարելի եղեր է նպարավաճառին ամբողջ ընտանիքն ազատել, և երկու փոքր տղայքն ու ազախին մը այրեր են։ Յաջորդ օրը տեղւոյն դատարանի նախագահին նախաձեռնութեամբ հանգանակութիւն բացուելով 7000 զրուշ հաւաքուեր և յանձնուեր է խեղճ նպարավաճառին որ իւր զաւակաց կորստեան հետ կողքայ նաև իւր ընչից կորուստը։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Պ. Բլօտիւսի ֆրանսական խումբն այս գիշեր պիտի ներկայացուցէ «La Juive», մեծ օպերան։

Երեքշաբթի գիշեր Արուեստական մեծ հանդէս մը պիտի տրուի ի Նոր Թատրոն, անցեալ տարուան Հանդիսին նման, որ այնքան ախորժ պատճառեց։ Մանրամասնութիւնք յառաջիկայիս։

ԶԲՕՍԱՆՔ

Կ—Ֆ

ՀԱՒԱՔԱՆՈՑ

ԳԱՂՂԻԵՐԻՆ ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԱՌԱԿԱՑ

Հանդերձ բառական թարգմանութեամբ եւ Ցոխ բացատրութեամբ

Աշխատասիրեաց

Տ. Մ. ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ

Երկրորդ տեսարն հրատարակուած է։ Ամբողջ գործը պիտի պարունակէ 2000ի չափ տառեր։ Կեդրոնատեղին է Պոլսոյ գրատունը։ Պոլիս, Զաքարիաքրար Եօղուշը։ Իւրաքանչիւր տետրի գինն է 50 փարայ։

1508

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ԴՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

1887-1888 Ի ԶՄՐԱՆ ՀԱՄԱՐ

Գիտակցութեան Պ. Ռրենօի դիտողութիւններէն կը տեսնուի թէ մեր ծովագնացութիւնն մեծ ցուրտերն յառաջ կուգան իրր քառասունն և մէկ տարին անգամ մը, ինչպէս տեսնուած է այս 1709ի, 1748ի, 1790ի, 1830ի, 1871ի ձմեռներուն։ Բաց ասսի, այս թուականներուն մէջտեղ, գրեթէ կանոնաւոր անկրպակներով, տասն տարին անգամ մը այս ձմրան չափ խիստ ձմեռներ կը պատահին։

Ցուսանք թէ առիթ չպիտի ունենանք արձանագրելու 1872ին ի Բարիզ արձանագրեալ ցուրտին նման ցուրտեր, ուր ջերմաչափը զրոյէն 21 աստիճան վար իջաւ, և 1879ին ուր դեկտեմբերի 10ին 23 աստիճանի հասաւ։ որովհետեւ զրոյէն 8 աստիճանն վար, ցուրտը ծանր խա գորտումներ յառաջ կը բերէ գործարանաց մէջ։ Բնականաբար ամենէն առաջ թռչունը կը զգասուին։ Ուստի պէտք է պատսպարել զայնս, գրեթէ միշտ ծծելով ժէռուտէլի բասդիլներ որք ծծմամբ և բերնին տաքութեամբ լուծուելով, գոլորշիներ կը կազմեն որք չնչառութիւնը կը մտնեն խուչափորերուն մէջ և այսպէս թռչերուն համար զրահ մը կը լինին ընդդէմ ցուրտին կամ օդին խոնաւութեան։

Այս տեղեկութիւնք զորս պարտք կը համարինք զեկուցանել մեր ընթերցողաց, մեզ հաղորդուած են նշանաւոր բժշկէ մը։ Այլ խնդրած է մեզմէ որ իւր անունը չի յայտնենք, չուզելով որ Հէրէ՛ի միոյն մը լինի ժէռուտէլի Բասդիլներուն որոց բացարձակ ազդեցութիւնը կը խոստովանի սակայն։

Ժէռուտէլի ճշմարիտ Բասդիլները կը գտնուին ի Կ. Պոլիս, Պոն Մարշէ, Դիզազարական Մթերանոց, Ն. և Ի. Քանզուք եղբարք, Թիթոս, Նէմէլոս, Թէոտորիէս, Վէնսան Քասարեան, Տ. Ն. Մէզիքի, Ա. Գասդորիատէս, Աքէսդորիէս։— ի Պոլիս, Նէմէլքոս և Ընկ., —Իզմիր՝ Մ. Քանզուք։ — Իսքէնտէրուն (Սուրիա), Ա. Պալեան։

Տ. ԹԷՔՕՐ ԵՂՈՒԱՐԻ ՄԱՍԻՍ որ քանի մը տարիներ առաջ և Անդրիանուպոլիս բժշկութեամբ պարապելէ յետոյ Վիէննա ուղեւորած էր, այժմ կրկին կ. Պոլիս հաստատեալ լինելով, ամեն երեքշաբթի, Հինգշաբթի և Շաբաթ օրերը ժամը 7-9 Սուլթան Մահմուտի դամբարանին դիմաց ԷՄԻՐԶԵԼԵՆ դեղարանը և 9-10 Պա ը Ա.ի ճատուցի ԹԻՒՐԲԻՃԷ դեղարանը կը գտնուի և հիւանդ կ'ընդունի։

Մասնաւոր դարման և խորհուրդ կ'ընտանան ստամոքսի, աղեաց, մորթի եւ ծնունդ-միզական գործարանաց հիւանդութիւններէ տառապող անձինք։

1394 · 12—20

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՆ ՀԱՎԱՍ

Լոնտոն, 8 փետրվար

Զրոյց կը պտրտի թէ կառավարութիւն, վաղը երեսփոխանաց ժողովոյն պիտի առաջարկէ, Թագուհւոյն ուղերձին վիճաբանութենէն առաջ, յայտարարութիւն մը թէ Իռլանդայի զսպողական օրէնքին չնորհիւ դատապարտեալ երեսփոխանք չեն կրնար բացակայ Խորհրդարանին մէջ։

ՌԻԻԴԵՐԻ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

(Ա— Թուրէ —ղէ—)

Վիէննա, 9 փետրվար

Բէլգրատէ Բէրլ-Բանդէնէ՝ նոր զրոյցի մ'առթիւ թէ Ռուսիա զօրք համախմբած է Պեսարապիոյ հարաւային կողմը, կ'ըսէ թէ ռուս զօրքերն աշուէն մինչեւ այսօր այդ կողմերն ո՛եւ է շարժում ըրած չեն։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆԵՐՈՒ

Լոնտոն, 9 փետրվար

Անգլիոյ Պանքային շաբաթական հաշուեկշիռը՝ նախորդ շաբաթուան հաշուեկշռոյն հետ բաղդատեալ՝ հետեւեալ տարբերութիւնները ցոյց կուտայ։

Պատրաստ մետաղադրամ—
յաւելում—անգլ. ոսկի 211,000
Փոխանակագիրք և այլ թղթեր—յաւելում—անգլ. ոսկի . . 336,000
Պանքնոթք ի պտրտոյթ—
յաւելում—անգլ. ոսկի 326,000
Պահեստի դրամաց հանձնառութիւնն յանձնառութեանց հետ 44 7/8 %

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Զալաթիա, 29 յունուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 տարի Լոնտրայի վրայ (պան.քայի)	111 1/2
3 » » » (վճռւելին)	111 1/8
3 » Բարիզի » (պան.քայի)	22 67 1/2
3 » » » (վճռւելին)	22 75

Օսմանեան Քոնսոլիտ

	Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Մինչ. Սերի Գ. Կ.	15 16
Պօրսային գոցուելէն վերջը » »	15 16
Բերայի մէջ » »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ » »	15 17
Բարձրագոյն գին » »	15 17
Նուազագոյն » »	15 16 1/2
Կէս օրին » »	15 17

ԻՍԹԻԳՐԱՁԻ ՏԱԹԵԼԻ

Երէկ երեկոյ	36 20
Այս առաւօտ	36 22
Կէս օր	36 22

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐՈՒ

Փոխառութիւն 1858)	Ա Սերի	23 10
» 1862)		
» 1860)		
» 1863)	Բ »	14 10
» 1872)		
» 1865)		
» 1869)	Ը »	0 · 15 17
» 1873)		

ԲԱՅԱՆԵՏՈՒԹԻՒՆ

Օսմանեան ոսկի	Ադգ. Լ. 4 8
Քրեստի ժէնէրալ	Օսմ. » 6 25
Պանք տը Դէնիս	» 6 25
Օս. Շանսէ վալէր	» 3 35
Թրամուէյ	» 360
Բաւմէյի երկաթուղի	Ֆր. 86
Մոլիկասիոն տը Բրիօրիթէ	» —
Բանէնեթուղի Լաւրիսմի	» 130

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի	Զրշ.	100
0 Ֆրանսական	»	88 14
Անգլիական ոսկի	»	111 6
Բել Իմբերիալ	»	90 36
Քրիմիոյ	»	51
Ռուսական ոսկի	»	10 42
» արծաթի	»	76 20
Ֆիորին	»	— —
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	109 5
Վենետոյ	»	104 10
Հինգնոյ	»	104 10
Մէթալիք	»	102
Թանէիէ	»	16

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 9 փետրվար ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտ	102 1/4
Օսմ. » Սերի Դ. բացուեցաւ	13 3/4
» » » գոցուեցաւ	13 [illegible]
» » » Ա.	23
» » » Բ.	14
» » » Գ.	13 3/4
Թէօման 1871	72 1/2
Փոխառութիւն 1877	85 3/4
Պանք Թէօման	9 7/8
Ռուսական փոխառ. 1873	91 1/4
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէտ)	73 3/8
» առանձն. (բրիմիէ մէտ)	100 1/2
Տպրտա Սանիէ	70
Տօմնինիոյ (փոխառ. Լոչիյտ)	96 1/4
Հունգարական պարտութիւններ 4 %	— —
Փոխանակութիւն Լարիզի վրայ	25 45

Վիէննա, 9 փետրվար ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	127
Օսմանեան երկաթուղի	17 20

Բարիզ, 9 փետրվար ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Լանիթ 4 1/2 %	106 60
» » 3 %	81 32 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտ Սերի Դ. բացուեցաւ	14
» » » գոցուեցաւ	13 95
» » » Բ.	— —
» » » Գ.	13 90
Օսմանեան երկաթուղի	35 25
» Լեժիի բանկեթուղի	— —
Պանք Թէօման	500
Գրեստ Լոնտ	563 75
» Ջենիսէ	1365
Բանքնոտոն Լոնտի	1250
Սուէզի ջրանցք	2087 50
Ռուսական 5 % 1877 ի	97 1/4
Իտալական Լանիթ	92 05(*)
Սպանիական (արտաքին)	66 3/4
Եգիպտական միացեալ	372 50
Բրիտանիթ Թիւրք	359 37 1/2
5 % Հելլենական	347 50
Զէք Լոնտրայի վրայ	25 26

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՊՈՆՏՐՄԱ, 15 յունվար

Տարին բոլորեցաւ, այլ մեր առաջնորդական գործունութիւնք չբոլորեցան։ 87 տարին շատ հանդարտ անցուցինք եթէ մեծամեծ բաներ չի շահեցանք ազգային գործոց նկատմամբ, Պանտրմացոյց համար մխիթարական է որ ոնէ իցէ խռովութեանց ասպարէզ չի տրուեցաւ, այնպէս որ Պանտրմացիք կրնան շատ գոհ լինել 87 տարւոյն դէպքերէն։ Մէկ ու կէս տարի յառաջ կազմեալ առժամանակեայ Թագական Խորհուրդը կը շարունակէ իւր ընթացք, և այս Թագ. Խորհուրդը չէ այնպիսիներէն որ ջրոտոր տիտղոսն կը վայելեն, սակայն և այնպէս կարողացաւ քիչ շատ բարւոք ուղղութիւն մը տալ ազգային գործոց և ազգային պարտուց ի հաշիւ կարեւոր գումարներ վճարել, այնպէս որ կը յուսացուի որ մինչեւ յառաջիկայ Զատիկ պարտքերն բոլորովին վերնան, որով վերջին խռովութեանց սկզբնապատճառն եւս վերջացած կը լինի։ Դպրոցն եթէ ոչ նախանձելի վիճակ մ'ունեցած է գոնէ անցեալ տարուան վիճակին համեմատ աւելի կանոնաւոր ընթացք մ'ունի։ Այլ միշտ առաջնորդի մը վերին հսկողութիւնն և զօրաւոր աջակցութիւն յոյժ զգալի են և գալիք Առաջնորդն ո՛վ օր լինի, իւր ազդաչէն գործոց մէջ միշտ զօրաւոր աջակցութիւն մը պիտի գտնայ վիճակիս ամեն կողմերէն։

Տնտեսական նկատմամբ 1887 տարին յոյժ ցաւալի տարի մ'եղաւ. անժամանակ անձրեւներէ և ամառուան սաստիկ տաքերէն մեծապէս վնասեցան տեղւոյս բերքերն և ի Սուլթան Զայիր գտնուող բորակի կրկին հանքաց այս տարուան անգործութիւնը մեծապէս վնասեց մեր գիւղացւոց և երկրագործաց։ Ուստի հանքաց վերաբացման լուրն ընդհանուր ուրախութիւն պատճառեց մեր ժողովրդեան։ Սոյն հանքերն այժմ գտնուած են անգլիական մեծ ընկերակցութեան մը կողմէ եւ արդէն շահագործման աշխատութիւնք սկսած են, որով քիչ ժամանակէն մեր հրապարակը կը յուսացուի որ սկսի նոր ոգեւորութիւն մը տիրել։ Անցեալ տարի արտադրութիւնք յոյժ սակաւ եղան, գլխաւորաբար արմտեաց սակաւութեան պատճառաւ։ Ա.յորնի նահանգին սովը պատճառ եղաւ բաւական մեծ քանակութեամբ քաղաքէս ի Զմիւռնիա ցորենի արտահանման. այլ այն մեծամեծ դժուարութիւնք որոց մեր երկրին վաճառականութիւնն կը բաղխի, պատճառ եղան մեծապէս նուազացման։ Թղթատարական վարչութեան մի քանի անհոգ պաշտօնեաներ յուսահատեցու-

ցին մեր վաճառականներն Զմիւռնիոյ հետ գործ ընելէ։ Այս տարինմանը չտեսնուած անկանոնութիւնը պատահեցան թղթատարական ծառայութեանց մէջ։ Զմիւռնիայէն յանձնարարեալ կարեւոր նամակներ 14-16 օրէն կուգային։ Տարդանելէն դրամատարներ առ նուազն 30-40 օրէն կը հասնէին։ Վերջերս աստ կը գտնուէր թղթատարական քննիչն որ խիստ քննութիւն մը կատարելով յայտնացուց որ քան առաջնոյն կանոնաւոր յարաբերութեանց պէտք եղած միջոցները ձեռք պիտի առնուին։ Ա.յլ սոյն վարչութեան մի դովելի տնօրինութիւնը զանց չենք կրնար լռեցուցանել, այն է օտար լեզուով հեռագրաց ընդունելութիւնն՝ որով յարաբերութեանց բազմանալուն պատճառ եղաւ։

—Այս օրերս Պանտրմայէ Պալքէսիրի ճանբուն վրայ ոսկեբորակի նոր հանքի մը բացման աշխատութիւնը սկսան ի Տէմիր-Դափու։

Բ. Ս.

ԿՐՕՆԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆՔ

ԱԻԱԶՈՆ (ԴԱՎԶԱ) 28 դեկտ.

Նախորդ նամակաւ խօսեցանք ազգային դժբաղդ կացութեան զանազան պատճառներուն վրայ. այժմ խօսինք կրօնափոխութեան դէպքերուն վրայ որք եւս մեծապէս ազդեցին մեր ազգային գործոց վրայ. կարգաւ ընենք զասնք.

ՀՇՃ ԷՒՆԴ ԲԵՆԷԼ.—Հաճի-գիւղ՝ Մարզուան-Ամասիոյ միացեալ վիճակաց թեմերէն է. Մարզուանէն երկու ժամ հեռաւորութեամբ՝ շուրջ 900 տուն Հայք կան աստ. Եդեսիայի ժամանակէն ի վեր գիտեալ են ասոնք իրարու հետ։ Այս տարի Վագիի խնդիր մը կելնէ տեղւոյն Պէլէտիէին և ազգատ հայու մը միջեւ. որովհետեւ ազգային իշխանութիւն չկայ, առաջնորդ չկայ, և ինքն ալ չկրնար պաշտպանել իւր դատը, Աշճեան Դերապայծառին կը դիմէ. նա եւս կը վազէ անդ(*), եւ որովհետեւ մէկ անձի մը համար չկրնար պաշտօնական ձեւերու մտնել, քանի որ հոն կաթոլիկ ժողովուրդ մը չի կայ, կը հրապուրէ զոմանս որ դան Պապական դրօշին ներքեւ ապաստանին։ Մէկուն ազգապատուութիւն կը խոստանայ, միւսին ժամկոչութիւն, մէկ ուրիշին ուրիշ բան մը, այսպէսով մինչեւ 45 տուն որսաց։ Այս ազգն ոչխարի կը նմանի քիչ մը. իրեն առջեւէն երթողին կը հետեւի. այդ քառասուն և հինգն բացի մի քանիէն իրարու նայելով եղած են. չկայ քննութեան կամ շահու ակնկալութիւն մը։ Քանի մ'ամիս տեւեց, և այն ամէն յոռի և բարի եռանդանց նման, որք մեր ազգին մէջ շուտով կ'սկսին և կը մարին, այս ալ չմնաց, հետզհետէ ետ գալ սկսան և ճիշդ գացածնուն պէս ետ դարձան։ այժմ կը լսենք որ, միայն ինն տուն մնացած են Աշճեանի սեղանակից։

Աշճեան կուգայ, կ'երթայ, կ'աշխատի. շատ սուր հոտառութիւն ունի. իւր գործելու կերպը շատ զարմանալի է. քնաւ ո՛և է նկատողութեանց առաջ յետս ընկրկիլ չգիտեր. վասն ամենամեծ փառացն Աստուծոյ ամէն անարգանք յանձն կ'առնու, ամէն նեղութիւն կը կրէ,—միայն թէ յաղողի...։

Բոլշեւիզմ կրօնափոխ-ընէ՞ նման Հայ մի գեղին կը շարունակէ։ Այս թափառած ժողովուրդն որ բարոյական և նիւթական խեղճութեան տակ միշտ կը հեծէ, իր աղքատութեամբն հանդերձ հայ եկեղեցականին կարեկցութեան արժանի լինելու էր, բայց այնպէս չէ։ Մեր ամիրաները կը յիշին զանոնք երբ արծաթի պէտք ունենան և այդ աւո՛ւր հացի կարող խեղճերը շատ անգամ անոնց անխիղճ գործոց նշաւակ կ'ըլլան, կ'անիրաւին և կը հարստահարուին։ Իրենք հաչիւ չեն գիտեր, կարդալ գրել բնա՛ւ և այդ շուրջ 100 տուն հողագործք որ մեր ազգայնութեան գրօշին տակ ապաստանած են, միշտ կը խաբուին մեր աղաներէն։ Աշճեան և իւրայինք ամէն առթիւ փութացած են օգնել անոնց նիւթապէս և բարոյապէս, իրենց տուրքերը թեթեւցուցած են և ոմանցը բոլորովին ներած են և այսպէսով այնպէսով գրաւած են զայնս։ Ազէկ չեմ գիտեր որ ո՛րչափն յարած են կաթոլիկութեան, սակայն միշտ հոծ բազմութիւն մը կը տեսնեմ որ անդ կը յաճախէ։

Սոյն տգէտ և խեղճ ժողովրդեան դաստիարակութեան և կրթութեան համար հայ երիտասարդութիւնը մինչեւ ցարդ գո՛րծ մ'ըրած չունի և մեր ընկերութիւնը փորձ մ'ալ ըրած չեն. մեծ վարձ մը և ազգային պարտ մը չէ՞ ադտից կրթութեան հոգ տանիլ։ Մաղաղաղոծ ստուար թուով կը գտնուին Պոլպատու մէջ մինչեւ 1200 տուն, Գասթամունիի վիլայէթին մէջ. սոցա բարոյականն և նիւթականը շատ անկեալ է, ներքին աղքատութիւնն արտաքինէն վար չի մնար։ Ի՞նչ մեծ օրհնութիւն պիտի ըլլար ազգայիններն ո՛ւր որ գտնուին զգուշացնենք աս մարդոսներուն ծուռակն իմանալ, քիչ մը տեղեկութիւն տանք։ Սոյն անձինք կուգան Ամերիկայէն ուր Բողոքականութեան հազար և մէկ աղանդներուն միոյն կը վերաբերին. ասոնց առաջինն է Պոլսեբնակն Գ. Շիշմանեան՝ որ տարիներէ հետէ անդ կը բնակի և մարդ մը չահած չէ. իւր ոսնձգութիւնը ընդդէմ ազգային եկեղեցւոյ՝ խստառակուած են շնորհիւ Տէր Թադէոս Հօր Սալախօրեան և Ս. Էֆ. Վարժապետեանի։ Տարին մի անգամ պտոյտի կ'ելնէ Շիշմանեան Անատոլուի ներսերն որսալու համար, իւր Ամերիկացի տիկնոջ հետ, որոյ հետ կը խմբագրէ սուտ ու մուտ տեղեկագիրներ, փալլուն փալլուն յաջողութիւններ, թէեւ բան մը չչահի։

Շիշմանեանէ ետքը կ'ուզայ Հաճի Կ. Ղալեան, որ հոս կը բնակի և Բողոքականութենէ փախած խեւերն իր գըլուխը ժողված, մինչեւ ցարդ միայն Դէկ հաց Լուսաւորչական մկրտած է, զոր յիշեցինք վերեւ, ռուսիացի խեղճ հայ մը, որ նիւթական անկարողութենէ ըստիպեալ սուրբ հաւատքն ուրացաւ։

Այս Շիշմանօ-Ղալեան աղանդաւորք ամէն եկեղեցի կը մերժեն, նոյն իսկ երբեմն Բողոքական եկեղեցիներն. իրենց գրութիւններով և մանաւանդ քարոզներով և զրպարտ խօսքերով դատապարտած են Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցին, որովհետեւ մանուկներու մկրտութիւն կ'ընէ. և իրենց ամէն բանը, հաւատքը, փրկութիւնը Ջուրին մէջ կը դնեն. կին, օրիորդ և այլն կը ղրկին մեծ աւազանի մը մէջ կը խօթեն, հոն կը պառկեցնեն և ջրով կը թաթխեն և երբեմն գինւոյ կաթսին մէջ կը մտնեն։ Այդ մոլար աղանդին իւրաքանչիւր անհատը կրնայ մկրտել, պսակել, ամէն ինչ ընել ի նախատինս քրիստոնէութեան։

Առ այժմ այսչափ. ապագային մէջ տեսնելի ընդարձակ պարտինք գրել այս մասին ի զգուշութիւն հայ ժողովրդեան սոյն նորահնար Բողոքական մեքենայութենէ։

* * *

Քիչ մ'ալ մերաղնէից Բարոյական Լիմպական վիճակն վրայ։ Մարզուանցին ի բնէ հետաքրքիր և ուսումնասէր չէ, ուստի եթէ չատեր ուսումը գոնէ չէ ալ սիրեր. մինչեւ հիմայ գովելի եռանդ մը ցոյց տուած չէ և ճիշդ այս պատճառաւ օտարաքաղաքացիք զիրենք այլ և այլ անարդ ածականներով մկրտած են։ Ցարաբերութիւն ընել չեն գիտեր, ձրգենք օտարներուն նոյն իսկ քաղաքացիներուն հետ։ Կրթութիւն և քաղաքավարութիւն քիչ ունին և այսպիսի բնաւորութեանց յարդ չեն ընծայեր։

Գիրք եթէ բնաւ չեն կարդար ըսեմ չեմ սխալիր. բացառութիւն յոյժ սակաւ։ երիտասարդութիւն բնաւ աշխոյժ չունի. ինքը կրթուած չէ և կրթուելու փափագ ալ չյայտներ գոգցես։ Իրենց պարապոյ ժամերն ոչ թէ ընթեռնլով այլ կոնծելով կը կորսնցնեն. զիրենք անարգելու համար չեմ ըսեր, զի յանցանքն իրենց հարցն է նախ, բայց ասանկով չեն կրնար ազատիլ ապագային դատապարտութենէն։

Այս օրերս գովելի եռանդ մը ըսկսած է. Կ. Թուլայեան էֆէնտի բացած է Լսարան և գիշերային դպրոց մը, այս մասին առաջ գրած եմ, կրկնել աւելորդ կը համարիմ, միայն թէ անմիտ անձանց խրատուն չանսան և եռանդնին վառ պահեն։

Թերթ խիստ քիչ կուգայ հոս, ի բաց առեալ Անաթոլի Բիւլէճն քաղքիս, ուր ամէն տեսակ թերթեր ամէն լեզուաւ ողողեալ են կ'ըսուի. սոքա են որ կուգան, 3 Աբէ-նէտ, 1 Մուռ, 2 Փանդ, 15 Ա-եռ-ոքբէր, 1 Մանդ-ոե, 1 Ճերկոե. Ա-հա այս է մեր բոլոր գրական համբարն։

Իսկ գրքեր երբէք չեն ստանար, բաց ի դասագրքերէ։

Բաղմաց յայտնի է որ հոս բացուած է Գոլէճ մը, նախաձեռնութեամբ տեղացի բողոքականաց։ Հետաքրքրեցայ թէ ո՞րչափ Մարզուանցիք կան անդ և ի խոր խոցեցայ, հետաքրքրութիւնս չարժեց, միայն ՀԷ՞ ազգային. ամա՛թ և մեծ ամա՛թ մեզ, ուրիշ այլեալ տեղերէ կը փութան դիմել, բայց Մարզուանցին կը քնանայ, մեռելի հող ցանուած է վրան։ Այս է «Ի միջի ազգեաց ծարաւի գտանիս»։

ՎՏԱՐԱՆԴԻՆ

ԳԵՆԱԳՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ԱՊԱՐԷԶ

Ժողովուրդի մը զարգացման պայմաններէն մին ալ գեղագրութիւնն ըլլալը քաջ ճանչնալով, փափաքեցայ փոքրիկ ծրագիր մը պատրաստել որուն մէջ պիտի երեւին նոր կանոններ։

Գեղագրութիւնը տղու մը համար նիւթ մ'և հարստութիւն մ'է, որով պիտի յաջողի ի չափահասութեան ազատ ապրելու մը պատրաստել իրեն և տարուն չլինիլ։

Սարուկ ըսի, և բառը խիստ թեղ չթը-ւի. հապա ինչ է այն պատանին որ անկատար ուսմամբ թաղային նախակրթարանէ ելլալէն վերջ՝ կը մտնէ արուեստի. միթէ իւր տէրը չի՞ խնդար երբ պատանին սթոռին փայտը տաճեւ կը տաշէ, սեղանին ոտքերուն մին ուղիղ՝ և միւսը կոր ըլլալը չգիտիր, թիկնաթոռին վայելչութեան գաղափար չունի։

Երկաթեայ նիւթերէն մէջ նոյնպէս, կարատեայ յարդարանքի մէջ նոյնպէս, և այլն և այլն, վերջապէս հազարաւոր ձեռակերտներ կը գործուին քաղաքներու մէջ՝ որոց ձեւաւորութիւնը, գեղեցկութիւնն և գրաւիչ տեսքը մի միայն գեղագրութեան հմուտ անձ մը կրնայ տալ։

Մեր ոսկիները քաշողը ո՞վ է. Եւրոպացին, վասն զի չունինք արուեստագէտներ. միշտ Եւրոպացին ձեւաւոր կ'արտադրէ և մենք կ'օրինակեմք. օրինակ, բաղում տարիներ ձերմակ հացը միաձեւ էր և խոր, Եւրոպացին բաժանեց, խմորն երկնցուց և վրան ժապաւենաձեւ ճեղք մ'ալ ուեղեցուց։ Ուրեմն նոյն հացը թէ՛ խմորութենէ վերջացաւ և թէ՛ գրաւիչ տեսք մ'ալ ունեցաւ։ Ահա այսպիսի են բոլոր Եւրոպական արտադրութիւնք որոցմէ մեր խեղճ ժողովուրդն ընկճուելու վրայ է։

Փորր ակնարկ մը նետենք հայ պատանւոյն վրայ՝ որ ազգային վարժարանէ կ'ելլէ եւ ձեռն ի ծնօտ կ'սկսի մտածել. մտածելով մտածելով վերջը ի՞նչ կ'ընէ, կը մտնէ արուեստի. ի՞նչ ընէ խեղճն, իւր գլուխին նախակրթարանի մէջ հազիւ հազ թուաբանութեան չորս գործողութիւնն է սորվել, եւ դեռ քերականութեան կամ տաճկերէնի կամ դպրվերէնի չ'սկսած՝ իւր հայրն աղքատութեան պատճառաւ հնձած է զինքը վարժարանէ, կամ ազեկն անօթութեան պատճառաւ ինքնաբերաբար վարժարանէ ելած եւ արհեստի գացած է. ուրեմն ի նպատակ առնելով Պոլսոյ 37-40 թաղերի՝ որոց մէջ առ նուազն 4000 արական սեռէ տղայք կան, շատ սակաւ է որ այս 4000ին հազիւ հազ 50 ը բարձր ուսումնարաններ կը մտնեն, և մնացեալն յիշածիս նման կանոնակի իւրեանց վարժարանէ ելնելով կ'ըլլան արհեստաւորներ։ Ասի մեր ժողովուրդի խեղճութիւնն է ըսէ, ուշիմութիւնն է, ծնրնդեամբ տաղանդի տէր ըլլալն է ըսէ, ինչ կուզես ըսէ. ձեռք կուտայ որ 3500 պատկառելի թիւ մ'ունինք Վոսփորի մէկ ծայրէն միւսն և ամբողջ Մայրաքաղաքիս մէջ։

Ուրեմն, քանի որ 4000 պատանեաց չափ հայ արհեստաւորներ ունինք՝ և պիտի ունենանք միշտ, քանի որ ազգատ ազգ մ'ենք, մեր նիւթական բարեկեցութեան ամենակարեւոր միջոցներէ մին ալ ԳԻՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆն է։

Անցեալ ամիսներ Իրաւացի դիտողութեան մը փոխարէն Մասիսի մէջ պատասխանեցին թէ Պոլսոյ արուեստից անկման պատճառը մի միայն մաքսի 100ին 8 ըլլալն է. սխալ պատասխան մ'էր այս. եթէ մաքսը շատ աւելի բարձր լինի, մեր վաճառքները պիտի ծախուին։ Այդ չէ կարեւոր խնդիրը, այլ սա թէ այն արուեստները որոնք հոս կը գործուին և պիտի գործուին յաւիտեան՝ պէտք է լինին վայելուչ, ձեւաւոր, գրաւիչ։ Միայն թէ երբ մաքսային խնդիրը կարգադրի՝ տարակոյս չկայ որ այս դիրքով աւելի պիտի չահինք։

Պէտք չէ մոռնալ նաեւ թէ իգական սեռն աւելի ցաւալի կացութեան մը մէջ է, վասնզի հազարաւոր աղջիկներ միշտ մանչ աղքաներէ նուազ ուսում կ'ստանան, ո՛րը տարիքի պատճառաւ և ո՛ր մէկը աղքատութեան՝ շուտով վարժարանէ կ'ելլեն։ Ընդհանուր իգական դաստիարակութեան մակարդակը շատ ստոր է։

Ուրեմն քանի որ 13-15 տարեկան աղջիկ մը տան աղջիկ պիտի լինի, քանի որ տան աղջկան ապագան տան ծառայելէ է, ուստի այս կէտս մէջ կրկին ձեռաբուեստն առաջնութիւն ունի հայ աղջկան համար։ Եւ ահա յայտնի է թէ իգական սեռի ձեռաբուեստից հիմը կրկին գեղագրութիւնն է։

Հայ աղջկան ճաշակ տալու համար մի միայն գեղագրութիւն կայ իւր իւր կենաց փրկութիւն։ Հայ աղջկան բանած ո և է ձեռագործն աւելի լաւ չէ՞ որ փոխանակ 3ի 20 ղրշ. արժէ. ինչո՞ւ համար Փարիզէն եկած որ և է մի բանուած 100 ղրշ. կը ծախուի, մինչդեռ մերինը 20. վասն զի Փարիզեան ձեռագործի վրայ վայելչութեան, ճաշակի և խորհրդաւոր տեսիլներ կան։

Բաց ասկից, երբ հայ օրիորդը լաւ հիմնական գեղագրութիւն ուսած է, նա տան մէջ կ'ստեղծէ ամէն բան, յարդարանքի, ճաշակի, խնայողութեան, գեղեցկութեան վերաբերեալ, վերջապէս բոլոր կենաց մէջ ամէն բան կարելի կ'ընէ, մանաւանդ որ կարող պաղ փոխանակ դատարկ նստելու, իւր գեղագրական հմտութեան շնորհիւ միշտ պիտի ստեղծէ, եւրոպական օրինակաց կարօտ չը պիտի լինի, պիտի ձեւէ և կարէ, չուխայի և կերպասի վրայ պիտի գծէ և բանի ծաղիկ մը կամ դրուագներ։

Այս գիրքին մէջ գտնուող օրիորդ մը պարծանք չէ՞ իւր ընտանեաց և ազգին։

Օրբատօրէ եւրոպացիք հացան հոս, և օր պիտի գայ որ ամբողջ ձեւի մէջ եւրոպանայ Տաճկաստան. ուրեմն Հայը որ չունի ուսում, ինչ պիտի լինի իւր վիճակ. բայց ասոր դարման տանելու համար քանի որ ծննդեամբ արուեստի յարմարութիւն ունինք՝ գոնէ զայն կատարելագործենք, և մեր երկսեռ զաւակունք եւրոպացիին քով գտնէ օրական 20 ղրուշնոց աշխատաւորներ լինին, և եւրոպացիէ մը օրը 20 ղրշ. ստանալու համար պէտք է որ տղան լաւ գեղագրութիւն գիտնայ։

Գեղագրութիւնն արուեստական տեսակէտով այնչափ անհասանելի՝ ինչպէս հիւանդին դեղն և սնունդը։

Բացարձակապէս և առանց բառ մը կորսնցուցնելու կ'ըսեմ թէ վարժարանաց մէջ տղայք գեղագրութիւն չեն ուսանիր, ՈՉ ԵՐԲԷՔ։

Խնդիրը պարզ է. օրինակ, վարժարանաց մէջ թուաբան մը բոլոր տարին ի՞նչ կ'ընէ. տարակոյս չկայ որ կանոններու շնորհիւ և ամէն մէկ կէտը կամ գաղտնիքները բացատրելով աշակերտը կ'ուսանի ուսում մը՝ որ վարժարանէ վերջ պատանին ի պահանջել հարկին սոյն ճիւղին մէջ ինքզինքը քաջ կերպով կը կառավարէ. նոյնպէս է լեզուներու մասին. ուրեմն չը ընդունիք ազգային վարժարանները և ամէնէն չափահաս պատանեակն հանելով որ չարաչարակ 3ի տարի միսիսէն դաս առած կ'ըսէ, ըսէք թէ սա տասնամեայ բան մը գիտէ առանց օրինակի, կը տեսնաք թէ չը կրնար ինքնիրեն գծել ձեւ մը, տեղեւ մը, ծաղիկ մը խրթին մը կամ ծառ մը, կամ ձեռարուեստից վերաբերեալ դրուագներ. պատասխանը յայտնի է, նա գեղագրութիւն չէ դաս առած։

Կասպար գրիչը մաքուր կերպով թուղթին վրայ քսել տալը, գեղագրութեան դաս տալ չնշանակեր։ Գարժութիւն, վարժութիւն, վերջը. վերջը ի՞նչ պիտի ըլլայ. որդան վարժարանէ կելլայ, ու ոսկերչի կամ ձուլիչի մը քով երթալով փոքրիկ օրինաւոր տերեւ մը չի կրնար գծելով բանիլ։ Աստ բանի մը ճշմարտութիւններ պարզեմ։

1. Գեղագրութեան մէջ այնպիսի գաղտնի կանոններ կամ եղանակներ կան, զորս չեմ կարծեր թէ չատերը գիտնան։

2. Գեղագրութեան մէջ այնպիսի գաղտնի պայմաններ կան՝ որք տղան դիւրաւ գեղագրագէտ կ'ընեն։

3. Գեղագրութեան մէջ այնպիսի թագուն ձեւեր կան՝ որք ուսանող երկսեռ տղան ճաշակի տէր կ'ընեն։

5. Գեղագրութեան մէջ այնպիսի նոր օրէնքներ կան՝ որք դեռ ամբողջովին ընդունուած չեն մեր մէջ։

5. Գեղագրական ասպարէզին մէջ այնպիսի ան՝ նիւթ կան՝ որ զարդարուն գիր մը ստեղծելու իսկ կարողութիւն չունին։

6. Գեղագրապէս ձեւ մը ստեղծել չգիտնալուն պատճառաւ՝ Հայը մեծ հարուած կրած է ամէն տեղ։

Վերջապէս կայ, ուրիմ քովս մի ծրագիր, որ 5-6 տարեկանէն սկսեալ չափահասն ճաշակի տէր՝ և գեղագիտութեան հմուտ կ'ընէ։

Ո՛եւէ մի տարիքի տղայ, կարող է ոչն ծրագրով ուսանիլ պէս յառաջադիմել, և առանց օրինակի ըստ գաղափարին ստեղծել և գծել գլխաւոր չորս ճիւղեր, 1. Դրուագք, 2. Մաղիկք, 3. Կարասեաց ձեւեր, 4. Գիւղային տեսարաններ։

Նոր ունեցած ծրագիրս տղուն մտքին ճնշում չտար, ընդհակառակն աւելի կը զբօսացնէ։ Նիւթապէս ծախքերու չկարօտիր, այլ 3 տարեկանէն մինչեւ 10 տարեկան առանց ծախքի՝ և 10էն մինչեւ 15 ամսական 3 ղրուշ։

Ասի երդ չէ, իմ արդէն ունեցայ երկսեռ աշակերտներս պիտի ցուցնեն թէ լոկ ուսիճով (նշեր) են սորված։

Եւ եթէ հետաքրքիր անձն ուզէ հանկնալ թէ, ըստ ծներ սոցա՞դ են և 11-12 տարեկան տղիկ մը ոեւէ ձեւի վրայ յանձնարարած գործդ կրնայ գծել, ձեռք բերած արդիւնքներս անմիջապէս պիտի համոզուի։

Այն անձն որ հետամուտ եղած է Թուրքիոյ ձեռաբուեստից զարգացման և վայելչութեան՝ թող ներկայ գտնուի այցելած մերձաւորագոյն վարժարանն կամ ի Բերա, Սայլեան վարժարանն, ուր պիտի գտնէ 12 տարեկան տղաքներ որ առանց օրինակի իւրեանց մէջէն գծագրութիւններ կ'ստեղծեն։

Ասի 1½ տարուան փորձ է. երբ 3ի-լորդ տարին լրացնէ տղայ մը քովս, կը պարծենամ ըսելով թէ հրաւիրեմ զ'ս պիտի համարուի։

Վերջապէս ճաշակը գեղագրութենէն կախում ունի, և գեղագրութիւնը մի նոր ծրագիր և պայման ունի, զոր դժբաղդաբար միայն ես ի գործ կը դնեմ սատ. իմ մեթոտս տղայ մը գեղեցկութեան, ճաշակի և գեղագրութեան մասնագէտ կը լինի. եթէ տարակուսողներ կան, պատրաստ եմ իմ փոքրիկս տալ։

ՑԱՐ. ՃԻՎԱՆԵԱՆ

Պէշիքթաշ

Ա Զ Դ

Հավատրկի Լոգրուին 45202 թիւն որ 60000 մարք շահած է փետրուար 1ին և 2ին կատարուած երրորդ վիճակահանութեան մէջ, արդէն վճարուած է, և տոմսն ի տես դրուած է գրասենեկիս մէջ այն անձանց տրամադրութեան ներքեւ օրք կը փափաքին համոզուիլ այդմ։

Երջաբերութեան մէջ կը մնայ միայն այդ թուոյն մէկ ութերորդն որուն տէրը կը հրաւիրուի ներկայացնել զայն, ստանալու համար իրեն բաժին ինկած գումարն որ է 350 օսմ. ոսկի։

Ժ. Տ. ԾԱՆԷԹՈՒՈ

Ղալաթիա, Գումիսիօն խան, թիւ 18

Ս ՊԱՊՈՒԻՔ ՌԷՒԻՆԻ

350—ԲԵՐԱՑԻ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ—350

Պօն Մարշէի քով (Նախկին տուն Շավէնի)

Միացեալ Գործարանաց մեծ վաճառատանց տեսարք, հաւատարիմ իրենց սիրան որ է իրենց ապրանաց մեծերը վերանորոգել ամէն եղանակին, որոյ համար լինելով ծանր զոհողութիւններ ընել. յուն. 18|30էն սկսեալ կազմուած են արտասովոր վաճառում մը, գնորդաց համար յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։ Ուստի վստահ ենք թէ ամէն ոք պիտի փութայ առիթէն օգուտ քաղելով չափազանց զեղչեալ գնումներ ընել։

Ծան. Զմրան յառաջացած լինելուն պատճառաւ, ձմեռնային ապրանքները մանաւանդ մեծ զեղչով պիտի վաճառին։

Աւասիկ ի վաճառ հանուած ապրանքները.

Ամէն տեսակ Բրդեղէնք և Մետաքսեղէնք, Ֆրանսական և անգլիական ընտիր կտաւներ, ամէն գոյնէ Ասդրաքան, սեւ և գունաւոր Թաւիշք, Ժանեակք, Մատամբոլ, Ամերիդան, Ասուիք, տհագին քանակութեամբ Գուլպա և Կօշիկ. Հովանոցք, Շապկիք, ասուսոյ Բաճկոնակք, Սեղանի Անձեռոցք և Սպասք, Վերմակներ, Թաշկինակներ, Ձեռնոցք, Սեղմրանք, և հազար ուրիշ նիւթեր արանց, կանանց և տղայոց համար։

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ԱՌԻԹ

Շրջազգեստի համար բրդեայ կտաւներ, կրկին լայնք, 4 ղրշ.նոց կանգուանը 2¾ ղրշ.ի։

Գունաւոր ֆանէլա զուտ բրդէ, 4ը 2½ի։

Սեւ մերինոս զուտ բրդէ, 6ը 3¾ի։

Ֆանէլայէ ժիլէ զուտ բրդէ, սկսեալ 7 ղրշ.էն։

Ֆանէլայէ շապկի արանց համար, սկս. 10 ղրշ.էն։

Որսորդութեան ժիլէ, սկսեալ 10 ղրշ.էն։

Մետաքս մնդուս ամէն գոյնէ, 3½ը 3½ի։

Բրդեայ ծածկոյթ, սկսեալ 25 ղրշ.էն։

Արանց համար շապկի, սկսեալ 13ղրշ.էն, լաւ տեսակ։

Արանց զգեստներու համար ֆրանսական կտաւ, կանգուանը 15 էն։

Կանանց համար ձերմակեղէնք կէս գնով։

Սեղանի անձեռոցներ, 12 հատը 24 ղրշ.էն սկսեալ։

Աւելնագործ սկզբնատառերով թաշկինակ, 12 հատը 8 ղրշ.էն սկսեալ։

Պարահանդէսի համար ոսկեզօծ Դառլադան։

Հոտաւէտ Նիւթեր, ժանեակք, ժապաւէնք։

ՈՐՈՇԵԱԼ ԳԻՆ, ԿԱՆԽԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

1515 6—15

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մ. ԱՃԷՄԵԱՆ

ԼՈՅՍ ԵՒ ՍՏՈՒԵՐԲ

Գին 5 ղրուշ

1402 8—9

ՏՕՔԹԷՕՐ ՋՕՀՐԱՊ

Բժիշկ Շիլլիի գաղղիական Լա-Բէ հիւանդանոցին, վաղեմի ներքին բժիշկ Լիսնի եւ Սէնդ Էդիէնի հիւանդանոցաց (ի Գաղղիա), թղթակից անդամ Լիոնի բժշկական ազգային ընկերութեան, մասնագէտ Ականջի, կոկորդի եւ Քթի հիւանդութիւններուն եւ ելեկտրական դարմանաց, այցելութիւնք կ'ընդունի առաւօտներն (ժամ 10 էն 1) իւր տունն որ ի Մեծ փողոց Բանկալթիի թիւ 73, կէս օրէն վերջ ի Սգամալը Պահճէ գարու Մէրչանէթճեան դեղարանն 18։

1518 4—40

ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ ՀԱՐՅՈՒՅՑԷՔ

Ս. ԺՈՐԺԻ ՌՈՄԸ

ՃՈՇԱԿԵՑԷՔ ԵՒ ԲԱՂԴԱՏԵՑԷՔ

ՏՕՔԹԷՕՐ ՏԻՆԻՆ ՊԱՍԵԱՆ

Մանկարարձ Տէօքթէօր Տիկին Պասեան որ երկար տարիներէ ի վեր ըրած փորձերովը, կատարելագործած է մանկարարձութեան արուեստը, կը գտնուի ամէն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը միջօրէէն յետոյ, ի Պոլիս կամուրջին գլուխը Վ. Ծաննի դեղարանը, ի Մահմուտ Փաշա Գ. Գարամանճեանի դեղարանը, ի Կէտիկ Փաշա Կեդրոնական դեղարանն և Սկիւտար իւր տուն, Ս. Խաչ եկեղեցւոյ փողոց թիւ 3

ՏՕՔԹԷՕՐ ՊԱՍԵԱՆ

Տէօքթէօր Պասեան մանկարարձութեան արուեստին և կանանց ու տղայոց վերաբերեալ հիւանդութեանց իբրև մասնագէտ իւր ուսումը կատարելագործած է Վիեննայ, ի Բարիզ և ի Լոնտոն 18 տարուան փորձառութեամբ։

Տէօքթէօր Պասեան ձրիաբար կը դարմանէ աղքատներն իւր տան մէջ Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյ փողոց թիւ 3. ամէն ուրբաթ եւ կիրակի օրերը միջօրէէն մինչեւ իրիկուն։

Ի դիւրութիւն իւր յաճախորդաց ամէն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և շաբաթ օրերն պիտի գտնուի ի Պոլիս կամուրջի գլուխն Վ. Ծաննիի դեղարանը, ի Մահմուտ Փաշա Գ. Գարամանճեան դեղարանն եւ ի Կէտիկ Փաշա Կեդրոնական դեղարանն։

1323 25—30

ԻԼԱՆ

ԳՕՄԻՍԻՕՆԸ ԱԼԻ ԹԱՐԱՖՃԸՆԱՆ

Իւսկիւտար հարիւրզէտէկեանը (չիւն իհսանը մախսուսը Հազրէթը Զըլլուլի օլան մէպալիքը մաղիւմ իլէ ասկալը համիյէթի վէ Ֆիւթուվէթի թարաֆլարընտան վիրիվով ճէվ իսիլէն իսանթի ալչէսի, սայէի իհսանվայէի Հազրէթը Բատիշահտէ չէհրը հալը բուսմինին 18ինճի կիւնինէն պէտ իլէ 26ընճը կիւնիւնէ գասար թէվզի օլունուշ վէ թանզիմ գըլընան տէֆթէր մուհթաճ օլան ասկալը էվլադ իլէ միսթէհիրիյնտէ պազըլարը հէնուզ Գօմիսիօնա միւրաճաաթէ իսանէի միւրէթթէպլէրինի ալամըշ օլուսուզնա վէ չէհրը շուպաթը իրինճի կիւնիւ տախի թէգազարիւր իսէ-թէսի կիւնիւ տախի թէգազարիւր իսէ-ճէք ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունճաղը ճիհէթիլէ, իթթայա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

26 քեանունի սանի 1888 1437

Նօ. 9 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՈՒ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Ատանա, Թարսուս վէ Մէրսինտէ պուլունճաղ ասքերը Շահանէ իչիւն միւպայեա օլունճաղ. եիրմի պիր գալէմ էրզագրն ֆիյաթը մալիմէլէրի իլէ թալիպի էօսէտսինտէ օլաուղընտան յուպաթը բուսմինին պիրինճի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնիւ տախի թէգազարիւր իսէ-ճէք ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունճաղը ճիհէթիլէ, իթթայա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

26 քեանունի սանի 1888 1438

Նօ. 10 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՈՒ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Ատանա, Թարսուս վէ Մէրսինտէ պուլունճաղ ասքերը Շահանէ իչիւն միւպայեա օլունճաղ. եիրմի պիր գալէմ էրզագրն ֆիյաթը մալիմէլէրի իլէ թալիպի էօսէտսինտէ օլաուղընտան յուպաթը բուսմինին պիրինճի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնիւ տախի թէգազարիւր իսէ-ճէք ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունճաղը ճիհէթիլէ, իթթայա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

26 քեանունի սանի 1888 1439

Նօ. 11 3—3

ՄԻ ԳՆԷՔ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅ ՄԸ

ԱՌԱՆՑ ՆԱԽԱՊԷՍ ԱՅՑՆԵԼԻՈՒ

ՍԻՆԿԷՐ

Ամերիկեան գործարանի մեքենաներն

Ի ԶԱԼԱԹԻԱ, Եւրոքէք Գալտրրբ,

120

Քարոքէօյի աղբիւրին դէմ.

Ի ԲԵՐԼԻՆ, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դէմ.

Ի ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90

Ուրիշ ամեն տեղ՝ Սինկէրի կարի մեքենային վերծերը միայն պիտի գտնէք։

ՎԱՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթական) 1135

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

GRANDE GRILE — Աշխարհի սկզբունքը, մարդասիրական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լեարդի և փայծաղի խանգումն, ներքին գործարանաց խցմունք, մաղձային քար եւայլն։

HOPITAL.— Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, արտրժանի պակասութիւն ստամոքսի, ջղացաւ, անհանգստութիւն։

CELESTINS.— Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Տիաբէթ), սպիտակուց – միզական (Ալբիմինուրի)։

HAUTERIVE.— Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, շաքարամիզութիւն, սպիտակուց–միզական։

Աղբիւրին անունը պէտք է փնտռել հիւրերու քաջասիրելի միայ։

Պոլսոյ ամեն դեղագործաց և դեղավաճառաց քով կը գտնուի։ 667

ՅԻԹՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԵԼԻԱՆ

Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մաս-էլմոյ և Բոշէի դէմ կանանոցաց բանոց

Սամսան, Տրապիզոն և Պոլիս ամէն երեքշաբթի յաջորդիւ չորեքշաբթի և անդրէ որ փետրվարի 8ին Մարսիլիայէն և փետրվարի 15ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յաջորդիւ չորեքշաբթի և կամ հինգշաբթի պիտի մեկնի փետրվարի 20ին։

Ուղղութիւն – տես – զբաղեցնել

Նաւագրելի, ուղեւորութեան և այլ ամենայն գործերու համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՆԻՈՒԹ ԲԸՊՈՒ

Թիւ 17–18 Քիւշիւք Միւլէթ

536 Մոմճանէ փողոց, Թիւ 14

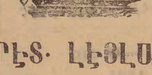

ՖՐԷՏ· ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈՒՇԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՇԵՆԱՒՔ

Ոչ կանանոցաց բանի Լիվերբուլ

և Ամերիկայ գիծ.

Անուանք	Թռիչ	Անուանք	Թռիչ
Ալբերիան	2500	Ֆլավիանան	3700
Ալդերման	2500	Ֆլամինեան	3700
Անամարտեան	2500	Ֆլորիտան	3700
Ամերիկեան	2500	Իտալիան	5500
Ամստրդամ	3700	Նորվեգիան	5500
Գավարիան	6000	Հոլանդիան	5500
Գուլֆարիան	6000	Լեհարիան	2200
Քասթելեան	800	Լիսբոնեան	2500
Մարսելեան	2000	Լիսաբոն	800
Տուրոյ	700	Օնտարիոյ	700
Էմբրէյլ	3700	Բելգիան	3800
Ֆրանսա	3700	Վալենսիան	6800
Ֆրանկֆորտ	3700	Վիրջինեան	6800

Ուղեւորներու համար ամէն տեսակ

Ապահովի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՅՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ

Գործակալ

Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Գալաթիա.

Նաւատեսակը, Գարոնպէք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվերբուլ

Գործակալներնիս

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.

Զմիւռնիա, Գ. Գ. Քարվէր Եղբարք

Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վասիան և ընկ.

Մալթա, Ա. Քամիլերի.

Շերա, Ս. Վօրզ օրուլս Որդիք և ընկ

Զմիւռնիա, Գ. Ուիդոյ և ընկ.

546

Արտօնատէր Ս. ՏՈՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

BIÈRE, BIRRA, BIER

1887 տեկտարներ 31 ին վերջացուցած լինելով իմ պայմանագիրս Կրամի Ֆր. Նրայնը և Սոյնէ գարեջրի գործարանին հետ, 1888 յունվար 1էն սկսեալ Կ. Պոլսոյ հրապարակին եւ շրջակայից համար ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ անուանուեցայ։

Bruder Reininghaus Graz-Steinfeld

ԳԱՐԵՋԱՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ

Այսուհետեւ ըստ առաջնոյն իմ մշերանոցներս լի պիտի լինին Սդէնֆիլտի գերազանց եւ ճշմարիտ գարեջրով, թէ՛ չիչով եւ թէ՛ տակառակով, որ համբաւաւոր գարեջրարանէ մին է։

ՄՕՐԻՋԻՕ ՖՐԱՆՇԻ.

Գրաւենեակ · Զալաթիա, Վոյվոտա փողոց, Վիգալիս խան, Մէրէզանոց · Զալաթիա, Վոյվոտա փողոց, Էլէկիկ խանի կից։ 1512 5—25

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿ

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

ԱՆԱՆԱՌՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆՔ

500 ֆրանքոց 2000 արժէքդիրներու բաժնեվաճառ

Հիմնեալ ի Բարիզ 1880 ապրիլին

և Անանուն Ընկերութեան վերածեալ՝ 1881 մայիս 4ին

ԿԵՂՐՈՆԱՏԵՂԻ 116, հրապարակ Լաֆայէդ · Բարիզ

Վարչական խորհուրդ Պ. լը Մէյոժան տը Մոնդով (Ֆելիքս), ատենապետ Պարոն Լէգէնի, նախկին երեսփոխան Պ. Պիէռ (Լէոն) Պ. Դ. Ռոդիվալ (Դ. Ռոդիվալ և ընկ. տանէն), տեսչաւորք

Գործերէ 1887 ի Տարեշրջանին համար, Պ. Օսմոն (Վիգոդոր) Պ. Պիլիք (Լէօ)

ՏՆՕՐԻՆ Պ. Մաթիէօ (Մաթիա)

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿԻՆ Նպատակն և առաւելութիւններն են. Խնայողութիւնն ամենուն գիւրամատչելի ընել։—Քիչ գրամ ունեցողները տէր ընել Բարիզի, Ֆրանսայի քաղաքաց, և Ֆրանսայի Գունէտի Ֆոնտիէին պարտատիրոց, ամսական 5, 10 կամ 20 Ֆրանքի վճարմամբ։—Խնայողութիւնն հրապուրիչ ընծայել, թոյլ տալով գնողին որ գեռ բոլոր սուակը չը վճարած մնացածի վիճակահանութեան և ստանալ սոյնմանէն։ Միանգամայն ամեն անհանգստութիւն բառնալ, ամսական ստացագրոց գրամն ստանալով իւր իսկ բնակարանէն։—

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿԻՆ Խնայողական մնաւուկներու ամենէն հանմատելի է. սա գաղափարին վրայ հիմնեալ է թէ խնայողութիւնն աւելի կարեւորութիւն կուտայ աստիճանաբար գիւրամատչելի ընելու։ Քիչ գրամ ունեցողներ տէր ընել Բարիզի, Ֆրանսայի քաղաքաց, և Ֆրանսայի Գունէտի Ֆոնտիէին պարտատիրոց, ամսական 5, 10 կամ 20 Ֆրանքի վճարմամբ։—Խնայողութիւնն հրապուրիչ ընծայել, թոյլ տալով գնողին որ գեռ բոլոր սուակը չը վճարած մնացածի վիճակահանութեան և ստանալ սոյնմանէն։ Միանգամայն ամեն անհանգստութիւն բառնալ, ամսական ստացագրոց գրամն ստանալով իւր իսկ բնակարանէն։—

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿԻՆ խնայողական մնաւուկներու ամենէն հանմատելի է. սա գաղափարին վրայ հիմնեալ է թէ խնայողութիւնն աւելի կարեւորութիւն կուտայ աստիճանաբար գիւրամատչելի ընելու։—